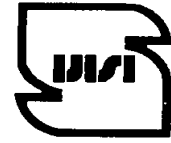

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۳-۲۱۱۱۹

چاپ اول

۱۳۹۵

INSO

21119-3

1st. Edition

2016

دیگ‌های گرمایشی -

قسمت ۳ :

دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز -

مجموعه‌ای متشکل از بدنه دیگ و

مشعل دمنده‌دار

Heating boilers-

Part3:

Gas-fired central heating boilers-
Assembly comprising a boiler body
and a forced draught burner

ICS: 91.140.10

سازمان ملی استاندارد ایران

تهران، ضلع جنوب غربی میدان ونک، خیابان ولیعصر، پلاک ۲۵۹۲

صندوق پستی: ۶۱۳۹-۱۴۱۵۵ تهران- ایران

تلفن: ۵-۸۸۸۷۹۴۶۱

دورنگار: ۸۸۸۸۷۰۸۰ و ۸۸۸۸۷۱۰۳

کرج، شهر صنعتی، میدان استاندارد

صندوق پستی: ۱۶۳-۳۱۵۸۵ کرج- ایران

تلفن: ۸-۳۲۸۰۶۰۳۱ (۰۲۶)

دورنگار: ۳۲۸۰۸۱۱۴ (۰۲۶)

رایانامه: standard@isiri.org.ir

وبگاه: <http://www.isiri.gov.ir>

Iranian National Standardization Organization (INSO)

No.1294 Valiasr Ave., South western corner of Vanak Sq., Tehran, Iran

P. O. Box: 14155-6139, Tehran, Iran

Tel: + 98 (21) 88879461-5

Fax: + 98 (21) 88887080, 88887103

Standard Square, Karaj, Iran

P.O. Box: 31585-163, Karaj, Iran

Tel: + 98 (26) 32806031-8

Fax: + 98 (26) 32808114

Email: standard@isiri.org.ir

Website: <http://www.isiri.gov.ir>

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه‌های مختلف در گروه‌های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب‌نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می‌شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان‌های دولتی و غیردولتی حاصل می‌شود. پیش‌نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی‌نفع و اعضای گروه‌های فنی مربوط ارسال می‌شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به‌عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می‌شود.

پیش‌نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان‌های علاقه‌مند و ذی‌صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین‌شده تهیه می‌کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به‌عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می‌شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می‌شوند که بر اساس مفاد نوشته‌شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می‌دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)^۱، گروه بین‌المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین‌المللی اندازه‌شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به‌عنوان تنها رابط^۴ گروه کد کس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می‌کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی‌های خاص کشور، از آخرین پیشرفت‌های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین‌المللی بهره‌گیری می‌شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می‌تواند با رعایت موازین پیش‌بینی‌شده در قانون، برای حمایت از مصرف‌کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست‌محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می‌تواند به‌منظور حفظ بازارهای بین‌المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه-بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده‌کنندگان از خدمات سازمان‌ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم‌های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست‌محیطی، آزمایشگاه‌ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این‌گونه سازمان‌ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می‌کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن‌ها اعطا و بر عملکرد آن‌ها نظارت می‌کند. ترویج دستگاه بین‌المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) و وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گران‌بها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
« دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۳: دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز - مجموعه‌ای متشکل از بدنه
دیگ و مشعل دمنده‌دار »

رئیس:

سربی، جلیل
(دکترای مهندسی مکانیک)

شرکت مهندسی و بازرسی فنی ناظر کاران

سمت و /یا محل اشتغال:

دبیر:

سربی، رضا
(کارشناسی ارشد مهندسی متالورژی)

شرکت مهندسی و بازرسی فنی ناظر کاران

اعضاء: (به ترتیب حروف الفبا)

ابو، وحید
(کارشناسی مهندسی متالورژی)

شرکت مهندسی و بازرسی فنی ناظر کاران

آباده، اباذر
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

شرکت گاز خراسان رضوی

اسماعیل زاده، محمد
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت تاشا

حق پرست، محمدرضا
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

شرکت شوفاژ کار

روش، جعفر
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت آذر دما گستر

اعضاء: (به ترتیب حروف الفبا)

سمت و /یا محل اشتغال:

شارع فام، مهیار
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

شرکت پاکمن

عارف زاده، حسین
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت اسوه

عدل محمدی، محسن
(کارشناسی ارشد مهندسی محیط‌زیست)

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

فراهانی، علی
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران

قربان زاده، داریوش
(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

شرکت ایراتک کیش

کمالی، محمد ساعد
(کارشناس مهندسی مکانیک)

شرکت ایران رادیاتور

میرکیائی، هانیه
(کارشناسی ارشد مهندسی صنایع)

شرکت تولیدی و مهندسی حرارت گستر

ویراستار:

ایمانی، فاطمه
(کارشناسی مهندسی مکانیک)

سازمان ملی استاندارد ایران

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ی	پیش‌گفتار
ک	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۲	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۲	۳-۱ نرخ‌های گذر گاز
۲	۳-۱-۱ نرخ گذر حجمی
۳	۳-۱-۲ نرخ گذر جرمی
۳	۳-۲ توان حرارتی ورودی
۳	۳-۲-۱ توان حرارتی ورودی اسمی
۳	۳-۳ توان‌های خروجی
۴	۳-۳-۱ توان خروجی مفید
۴	۳-۳-۲ توان خروجی اسمی
۴	۳-۴ بازده مفید
۴	۳-۵ ولتاژ اسمی
۴	۳-۶ دیگ نصب شده در فضای مسکونی

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۵	۷-۳ واحد
۵	۴ الزامات مونتاژ
۵	۴-۱ اصول کلی
۶	۴-۲ مواد
۶	۴-۳ کانال‌های تخلیه محصولات احتراق
۶	۵ الزامات بهره‌برداری
۶	۵-۱ کلیات
۶	۵-۲ توان حرارتی ورودی
۷	۵-۳ ایمنی عملکرد
۷	۵-۳-۱ محدودیت دمای وسایل تنظیم، کنترل و ایمنی
۷	۵-۳-۲ محدودیت دمای دیواره‌های جانبی، قسمت جلو و بالا
۷	۵-۳-۳ محدودیت دمای کف محل نصب و پنل‌های آزمون
۷	۵-۳-۴ عملکرد ترموستات‌های کنترل و ایمنی
۸	۵-۳-۵ منواکسید کربن
۸	۵-۴ بازده مفید
۸	۵-۴-۱ بازده‌های مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی (به شکل ۴ مراجعه شود)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۸	۲-۴-۵ بازده مفید در بار جزئی (به شکل ۴ مراجعه شود)
۹	۵-۵ جریان ناشی از اختلاف فشار مورد نیاز و مقاومت مدار محصولات احتراق
۹	۶ روش‌های آزمون
۹	۶-۱ کلیات
۹	۶-۱-۱ انجام آزمون‌ها
۱۰	۶-۱-۲ شرایط عمومی آزمون
۱۳	۶-۲ توان‌های حرارتی ورودی
۱۴	۶-۳ ایمنی عملکرد
۱۴	۶-۳-۱ محدودیت دمای وسایل تنظیم، کنترل و ایمنی
۱۵	۶-۳-۲ محدودیت دمای دیواره‌های جانبی، قسمت جلو و بالا
۱۵	۶-۳-۳ محدودیت دمای کف محل نصب و پنل‌های آزمون
۱۶	۶-۳-۴ بررسی عملکرد ترموستات‌های کنترل و ایمنی
۱۶	۶-۳-۵ منواکسید کربن
۱۸	۶-۴ بازده‌های مفید
۱۸	۶-۴-۱ بازده مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۱۹	۲-۴-۶ بازده مفید در بار جزئی
۲۵	۵-۶ جریان ناشی از اختلاف فشار مورد نیاز و مقاومت مدار محصولات احتراق
۲۸	۷ دستورالعمل‌ها
۳۸	پیوست الف (آگاهی‌دهنده) قطرهای کانال‌های تخلیه محصولات احتراق عرضه شده به بازار در کشورهای مختلف (به زیربند ۳-۴ مراجعه شود)
۴۰	پیوست ب (آگاهی‌دهنده) روش کاربردی برای کالیبره کردن مجموعه تجهیزات آزمون برای تعیین اتلاف حرارت D_p (به زیربند ۱-۴-۶ مراجعه شود)
۴۱	پیوست پ (آگاهی‌دهنده) تعیین اتلاف حرارت از مجموعه تجهیزات آزمون در روش غیرمستقیم همراه با پمپ گردشی در مجموعه تجهیزات آزمون (به زیربند ۳-۱-۳-۲-۴-۶ مراجعه شود)
۴۲	پیوست ت (آگاهی‌دهنده) تعیین زمان اشتعال در نرخ کامل (به جدول ۶ مراجعه شود)
۴۳	پیوست ث (الزامی) معیار مونتاژ (به زیربند ۱-۴ مراجعه شود)
۴۵	پیوست ج (آگاهی‌دهنده) محدوده دیگ‌ها
۴۶	پیوست چ (الزامی) موردی که بدنه دیگ با مشعل سوخت مایع بر اساس استانداردهای EN303-1 و EN303-2 و EN 304 مورد آزمون قرار گرفته است (به پیش‌گفتار و بند ۱ مراجعه شود)

پیش‌گفتار

استاندارد «دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۳: دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز - مجموعه‌ای متشکل از بدنه دیگ و مشعل دمنده‌دار» که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در یک‌هزار و سیصد و هفتاد و پنجمین کمیته ملی استاندارد مکانیک و فلزشناسی مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۳۰ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران - ساختار و شیوه نگارش) تدوین می‌شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی ایران استفاده کرد.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

BS EN 303-3: 1999, Heating boilers-Part3: Gas-fired central heating boilers-Assembly comprising a boiler body and a forced draught burner

مقدمه

این استاندارد یک قسمت از مجموعه استانداردهای ملی ایران شماره ۲۱۱۱۹، تحت عنوان کلی دیگ‌های گرمایشی است، که شامل قسمت‌های زیر می‌باشد:

BS EN 303-1, Heating boilers - Part 1: Heating boilers with forced draught burners - Terminology, general requirements, testing and marking.

دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۲: دیگ‌های گرمایشی با مشعل‌های دمنده‌دار - الزامات خاص برای دیگ‌هایی با مشعل‌های با سوخت مایع پودر شده

دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۳: دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز - مجموعه‌ای متشکل از بدنه دیگ و مشعل دمنده‌دار

دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۴: دیگ‌های گرمایشی با مشعل‌های دمنده‌دار - الزامات خاص برای دیگ‌هایی با مشعل‌های دمنده‌دار با سوخت مایع با توان‌های خروجی تا و شامل ۷۰ kW و بیشینه فشار کاری ۳ bar - واژگان فنی، الزامات خاص، آزمون و نشانه‌گذاری

BS EN 303-5, Heating boilers - Part 5: Heating boilers for solid fuels, hand and automatically fired, with a nominal heat output of up to 300 kW - Terminology, general requirements, testing and marking.

BS EN 303-6, Heating boilers - Part 6: Heating boilers with forced draught burners - Specific requirements for the domestic hot water operation of liquid-fired combination boilers of nominal heat output not exceeding 70 kW.

دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۷: دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز مجهز به مشعل دمنده‌دار با توان حرارتی خروجی اسمی تا و شامل ۱۰۰۰ kW

دیگ‌های گرمایشی - قسمت ۳ :

دیگ‌های گرمایش مرکزی گازسوز - مجموعه‌ای متشکل از بدنه دیگ و مشعل دمنده‌دار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین الزامات و روش‌های آزمون ساخت، ایمنی و مصرف منطقی انرژی، برای مجموعه بدنه دیگ مطابق با الزامات استاندارد EN303-1^۱ و مشعل گازسوز دمنده‌دار مطابق با استاندارد EN 676 که از این به بعد به آن «دیگ» گفته می‌شود، می‌باشد.

این استاندارد، برای دیگ‌های معمول و دیگ‌های دمپایین با بیشینه توان حرارتی خروجی اسمی تا ۱۰۰۰ kW و با دمای آب در شرایط بهره‌برداری عادی بیشینه °C ۱۰۵ کاربرد دارد. این استاندارد شامل همه الزامات ضروری برای موارد زیر نمی‌باشد:

الف - مجموعه دیگ که به شکل یک واحد طراحی شده‌اند؛

ب - دیگ‌های چگالشی؛

پ - دیگ‌های در نظر گرفته شده به منظور نصب در فضای آزاد؛

ت - دیگ‌هایی که به بیش از یک خروجی دود مجهز هستند؛

ث - دیگ‌هایی که به یک کلاک تعدیل مجهز هستند؛

ج - دیگ‌های مورد نظر که به یک دودکش مشترک وصل می‌شوند و دارای مکنده مکانیکی می‌باشند.

این استاندارد برای دیگ‌هایی که در فضای داخل منازل مسکونی نصب می‌شود، کاربرد ندارد (به زیربند ۳-۶ مراجعه شود).

در صورتی که قبل از این بدنه دیگ با مشعل سوخت مایع بر اساس استانداردهای EN303-1، EN303-2 و EN304 مورد آزمون قرار گرفته است، فقط آزمون‌های پیوست چ شامل آن می‌شود.

در صورتی که محدوده‌هایی از دیگ‌ها تولید شود به پیوست ج مراجعه شود.

این استاندارد فقط آزمون نوعی دیگ را پوشش می‌دهد.

۱- انطباق با استاندارد EN303-1 می‌تواند به طور مشترک توسط آزمون‌های ویژه بر اساس استانداردهای EN303-1، EN303-2 و EN303-3 به دست آید چنانچه بدنه دیگ قبل از این بر اساس استاندارد EN303-2 آزمون شده باشد (به پیوست چ مراجعه شود).

۲ مراجع الزامی

در مراجع زیر ضوابطی وجود دارد که در متن این استاندارد به صورت الزامی به آن‌ها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب، آن ضوابط جزئی از این استاندارد محسوب می‌شوند. در صورتی که به مرجعی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن برای این استاندارد الزام‌آور نیست. در مورد مراجعی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی برای این استاندارد الزام‌آور است. استفاده از مراجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است:

2-1 EN 303-2: 1999, Heating boilers-Part2: Heating boilers with forced draught burners-Special requirements for boilers with atomizing oil burners

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۲-۲۱۱۱۹: سال ۱۳۹۵، دیگ‌های گرمایشی- قسمت ۲: دیگ‌های گرمایشی با مشعل‌های دمنده‌دار - الزامات خاص برای دیگ‌هایی با مشعل‌های با سوخت مایع پودر شده با استفاده از استاندارد EN 303-2 تدوین شده است.

2-2 EN 676, Automatic forced draught burners for gaseous fuels

یادآوری- استاندارد ملی ایران شماره ۷۵۹۵: سال ۱۳۸۷، مشعل‌های گازسوز دمنده‌دار خودکار- ویژگی‌ها و روش‌های آزمون با استفاده از استاندارد EN 676 تدوین شده است.

2-3 EN 303-1, Heating boilers - Part 1: Heating boilers with forced draught burners - Terminology, general requirements, testing and marking

2-4 EN 304, Heating boilers - Test code for heating boilers for atomizing oil burners

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌رود:

۱-۳

نرخ‌های گذر گاز

gas rates

۱-۱-۳

نرخ گذر حجمی

volumetric rate

حجم گاز مصرفی توسط دیگ در واحد زمان در حین بهره‌برداری مستمر است، که بر حسب متر مکعب بر ساعت (m^3/h) اعلام می‌شود.

نمادها عبارتند از:

- V (تحت شرایط آزمون)

- V_r (تحت شرایط مرجع)

۲-۱-۳

نرخ گذر جرمی

mass rate

جرم گاز مصرفی توسط دیگ در واحد زمان در حین بهره‌برداری مستمر است، که بر حسب کیلوگرم بر ساعت (Kg/h) یا گاهی اوقات بر حسب گرم بر ساعت (g/h) اعلام می‌شود.

نمادها عبارتند از:

- M (تحت شرایط آزمون)

- M_r (تحت شرایط مرجع)

۲-۳

توان حرارتی ورودی Q

heat input

حاصل ضرب نرخ گذر حجمی یا نرخ گذر جرمی، و ارزش حرارتی خالص گاز، تحت همان شرایط مرجع می‌باشد، که بر حسب کیلووات (Kw) اعلام می‌شود و با Q نشان داده می‌شود.

۱-۲-۳

توان حرارتی ورودی اسمی Q_n^1

nominal heat input

توان حرارتی ورودی اعلام‌شده توسط سازنده است، که بر حسب کیلووات (kW) بیان می‌شود و با Q_n نشان داده می‌شود.

۳-۳

توان‌های خروجی

outputs

۱- دیگ‌های نصب شده با یک وسیله تنظیم محدوده عملکرد در توان حرارتی ورودی اسمی بین بیشینه توان حرارتی ورودی و کمینه توان حرارتی ورودی قابل تنظیم مجهز شده‌اند و بهره‌برداری می‌شوند. دیگ‌هایی با عملکرد تدریجی بین توان حرارتی ورودی اسمی و کمینه توان حرارتی ورودی کنترل‌شده عمل می‌کند. بیشینه توان حرارتی ورودی مرتبط با توان خروجی اسمی دیگ مطابق با استاندارد EN303-1 می‌باشد.

۱-۳-۳

توان خروجی مفید P

useful output

مقدار حرارت انتقال یافته به حامل حرارت در واحد زمان است، که بر حسب کیلووات (KW) اعلام می شود و با P نشان داده می شود.

۲-۳-۳

توان خروجی اسمی P_n

nominal output

توان خروجی مفید اعلام شده توسط سازنده است، که بر حسب کیلووات (KW) بیان می شود و با P_n نشان داده می شود.

۴-۳

بازده مفید η_u

useful efficiency

نسبت توان خروجی مفید به توان حرارتی ورودی است، که بر حسب درصد اعلام می شود و با η_u نشان داده می شود.

۵-۳

ولتاژ اسمی

nominal voltage

ولتاژ یا محدوده ولتاژهای اعلام شده توسط سازنده است که تحت آن شرایط دیگ می تواند به طور معمول بهره برداری شود.

۶-۳

دیگ نصب شده در فضای مسکونی

boiler to be installed in the living space

دیگ با میزان توان خروجی مؤثر کمتر از ۳۷ kW، به منظور تأمین حرارت برای قسمتی از فضای مسکونی طراحی می شود که تحت آن شرایط به وسیله انتشار حرارت از طریق محفظه ای که دارای مخزن انبساط باز است، نصب می شود و با استفاده از گردش ثقیلی آب داغ را تأمین می نماید.

۷-۳

واحد

unit

به مجموعه دیگ و مشعل دمنده‌دار گفته می‌شود که به صورت یکپارچه طراحی شده و عرضه می‌شود.

۸-۳

مایع چگالیده

condensate

مایع تشکیل‌شده از محصولات احتراق در حین فرآیند چگالش می‌باشد.

۹-۳

دیگ معمول

standard boiler

دیگی که در آن میانگین دمای آب می‌تواند در طراحی محدود شده باشد.

۱۰-۳

دیگ دمایی

low temperature boiler

دیگی که می‌تواند با یک آب ورودی با دمای 35°C تا 40°C به طور پیوسته کار کند و شاید در شرایط معین تولید چگالش نماید.

۴ الزامات مونتاژ

۴-۱ اصول کلی

مجموعه بدنه دیگ باید مطابق استاندارد EN303-1 باشد.

مشعل گازسوز دمنده‌دار باید مطابق استاندارد EN 676 باشد.

یادآوری- همچنین این استاندارد مجاز می‌داند که نتایج حاصل از آزمون مونتاژ مطابق با این استاندارد به مونتاژهای با بدنه دیگ یکسان، اما با سایر مشعل‌ها که طبق استاندارد EN 676 ساخته شده است، تعمیم داده شود.

در مورد دیگ‌های دمایی به منظور اطمینان از عمر مناسب دیگی که مطابق با دستورالعمل‌های سازنده نصب، بهره برداری و نگهداری می‌شود، لازم است که برای تمام قطعات مبدل حرارتی و سایر قطعات که با مایع چگالیده در تماس هستند، از مواد مقاوم در مقابل خوردگی استفاده شود یا به طور مناسبی پوشش‌دهی گردد، سطوح در تماس با مایع چگالیده (به غیر از خروجی جهت تخلیه، تله‌های آب و سیفون‌ها) باید به نحوی طراحی شود که از نگهداری مایع چگالیده جلوگیری شود.

۲-۴ مواد

مواد حاوی آزیست نباید استفاده شود.

۳-۴ کانال‌های تخلیه محصولات احتراق

(این بند در این استاندارد ملی کاربرد ندارد.)^۱

۴-۴ جمع‌آوری مایع چگالیده در دیگ‌های دما پایین

برای دیگ‌های دما پایین، اگر مایع چگالیده باعث بروز مشکلات زیر گردد باید وسیله‌ای برای تخلیه مایع چگالیده تأمین گردد که عبارتند از:

- آسیب رساندن به عملکرد درست یا ایمن؛

- از دیگ تخلیه شود؛

- موجب تخریب مواد شود.

در صورت نیاز از یک لوله یا لوله‌هایی برای تخلیه مایع چگالیده باید استفاده شود. قطر داخلی اتصال خارجی سیستم تخلیه مایع چگالیده باید دست‌کم ۱۳ mm باشد.

سیستم دسترسی، که بخشی از دیگ را تشکیل می‌دهد یا با دیگ تأمین می‌شود، باید به صورت زیر باشد:

- به سادگی مطابق با دستورالعمل‌های سازنده بازرسی و تمیز شود؛

- قادر به انتقال محصولات احتراق به داخل محوطه‌ای که دیگ نصب شده است نباشد. اگر سیستم دسترسی همراه با تله آب‌گیر باشد این الزام مورد تأیید قرار گیرد؛

- یک تله آب‌گیر دارای ارتفاع آب بند با دست‌کم ۲۵ mm در حالت بیشینه فشار در محفظه احتراق در بیشینه طول دودکش تعیین شده توسط سازنده باشد.

۵ الزامات بهره‌برداری

۱-۵ کلیات

الزامات زیر باید تحت شرایط آزمون زیربند ۶-۱ بررسی شوند، مگر اینکه شرایط دیگری تعریف شده باشد.

۲-۵ توان حرارتی ورودی

تحت شرایط زیربند ۶-۲ و ۶-۱-۲-۸، کمینه و بیشینه توان حرارتی ورودی در فشار آزمون عادی باید با رواداری $\pm 5\%$ بدست آید.

۱- در جدول الف-۱ با توجه به شرایط کشورها قطر و ابعاد کانال تخلیه محصولات احتراق مشخص شده است.

۳-۵ ایمنی عملکرد

۳-۵-۱ محدودیت دمای وسایل تنظیم، کنترل و ایمنی

تحت شرایط زیربند ۳-۶-۱ دمای وسایل تنظیم، کنترل و ایمنی نباید از بیشینه مقدار تعیین شده توسط سازنده، بیشتر شود و عملکرد آنها باید رضایت بخش باشد.

تحت شرایط زیربند ۳-۶-۱ دماهای سطح دستگیره‌های کنترل و تمام قطعاتی که ممکن است در حین بهره‌برداری عادی دیگ لمس شوند، نباید تا بیش از مقادیر زیر نسبت به دمای محیط افزایش یابند که عبارتند از:

- ۳۵ K برای فلزات؛

- ۴۵ K برای مواد سرامیکی؛

- ۶۰ K برای پلاستیک‌ها.

۳-۵-۲ محدودیت دمای دیواره‌های جانبی، قسمت جلو و بالا

دمای دیواره‌های جانبی، قسمت جلو و بالای دیگ تحت شرایط زیربند ۳-۶-۲ نباید تا بیش از ۸۰ K نسبت به دمای محیط افزایش یابد.

با وجود این دره‌های دیگ و قطعات بدنه که به فاصله ۵ cm از دریچه دید و ۱۵ cm از لوله احتراق گاز فاصله دارند، از این الزامات مستثنی می‌باشند.

تحت شرایط زیربند ۳-۶-۲، دمای میانگین سطوح دره‌های دیگ نباید تا بیش از ۱۰۰ K نسبت به دمای محیط افزایش یابد.

۳-۵-۳ محدودیت دمای کف محل نصب و پنل‌های آزمون

دمای کف محل قرارگیری دیگ و پنل‌های آزمون که در قسمت جانبی و پشت دیگ قرار می‌گیرند در هیچ شرایطی مطابق زیربند ۳-۶-۳ نباید از ۸۰ °C بیشتر شود.

در جایی که دما بین ۵۰ °C و ۸۰ °C باشد، دفترچه راهنمای فنی سازنده باید حاوی اطلاعاتی در خصوص نصب حفاظ بین دیگ و کف یا دیواره‌هایی که دارای مواد اشتعال پذیر هستند، باشد.

۳-۵-۴ عملکرد ترموستات‌های کنترل و ایمنی

تحت شرایط زیربند ۳-۶-۴، ترموستات ایمنی باید باعث قطع عملکرد دیگ در مقدار تعیین شده توسط سازنده شود، که اگر سازنده در دستورالعمل‌های خود مشخص نماید دیگ فقط باید به منظور تجهیز تأسیسات حرارتی طراحی شده برای دماهای مرز خرابی^۱ دست کم ۱۲۰ °C استفاده شود، باید کمتر از ۱۱۰ °C یا ۱۲۰ °C باشد.

1- Failure temperatures

۵-۳-۵ منواکسید کربن

تحت شرایط زیربند ۵-۳-۶، چنانچه دیگ با گاز مرجع در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی کار نماید، مقدار غلظت منواکسید کربن در محصولات احتراق خشک عاری از هوا نباید از ۰/۱۰٪ بیشتر شود.

۴-۵ بازده مفید

۱-۴-۵ بازده‌های مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی (به شکل ۴ مراجعه شود)

تحت شرایط آزمون در زیربند ۱-۴-۶، بازده مفید تعیین شده برحسب درصد، باید دست کم با مقادیر استخراج شده از جدول ۱ برابر باشد.

جدول ۱- الزام بازده مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی

محدوده توان حرارتی ورودی اسمی	نوع دیگ	الزام بازده تعیین شده در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی ٪
$4kW \leq P_n \leq 400kW$	دیگ‌های معمول دیگ‌های دم‌پایین	$84+2 \log P_n^a$ $87.5+1.5 \log P_n$
$400kW \leq P_n \leq 1000kW$	دیگ‌های معمول دیگ‌های دم‌پایین	89.2 91.4
P_n^a ، بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی بر حسب کیلووات (kW) است.		

۵-۴-۲ بازده مفید در بار جزئی (به شکل ۴ مراجعه شود)

تحت شرایط آزمون زیربند ۲-۴-۶، بازده مفید برای بار مرتبط با ۳۰٪ بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی تعیین شده برحسب درصد، باید دست کم با مقادیر استخراج شده از جدول ۲ برابر باشد.

جدول ۲- الزام بازده مفید در بار جزئی

محدوده توان حرارتی ورودی اسمی	نوع دیگ	الزام بازده تعیین شده در بار جزئی ٪
$4kW \leq P_n \leq 400kW$	دیگ‌های معمول دیگ‌های دم‌پایین	$30+3 \log P_n^a$ $87.5+1.5 \log P_n$
$400kW \leq P_n \leq 1000kW$	دیگ‌های معمول دیگ‌های دم‌پایین	87.8 91.4
P_n^a ، بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی بر حسب کیلووات (kW) است.		

۵-۵ جریان ناشی از اختلاف فشار^۱ مورد نیاز و مقاومت مدار محصولات احتراق

حین آزمون‌ها، مقاومت مدار محصولات احتراق یا جریان ناشی از اختلاف فشار باید در نظر گرفته شود.

برای دیگ‌هایی که با فشار منفی در محفظه احتراق کار می‌کنند، مقادیر الزامات جریان ناشی از اختلاف فشار در

شکل ۵ نشان داده شده است که به طور معمول به عنوان محدودیت‌ها در نظر گرفته شده است. همچنین این

مقادیر الزامات به تعیین اندازه دودکش کمک می‌کند.

برای دیگ‌هایی که با فشار مثبت در محفظه احتراق کار می‌کنند، مقادیر مقاومت مدار محصولات احتراق در شکل ۶

نشان داده شده است که به عنوان محدودیت‌ها در نظر گرفته شده است.

اگر این مقادیر مقاومت مدار محصولات احتراق یا الزامات جریان ناشی از اختلاف فشار از محدودیت‌های فوق بیشتر

شوند، باید در مدارک فنی قید گردد.

۵-۶ چگالش

طراحی دیگ‌های دماپایین می‌تواند به صورتی باشد که منجر به چگالش گردد.

برای دیگ‌های معمول و دیگ‌های دماپایین که به گونه‌ای طراحی شده‌اند تا به حالت چگالش نرسند، نباید نشانه‌ای

از چگالش در دماهای کارکرد تأمین‌شده توسط کنترل‌کننده‌ها وجود داشته باشد.

۵-۷ مقاومت مواد در برابر فشار

برای دیگ‌های دماپایین، پوشش‌های مقاوم در برابر خوردگی پس از آزمون‌های مقاومت مواد در برابر فشار نباید

هیچ نشانه‌ای از آسیب را نشان دهد.

۶ روش‌های آزمون

۱-۶ کلیات

شرایط آزمون زیر به طور کلی قابل اجرا می‌باشد به جز مواردی که در بندهای خاص زیر تعیین شده است.

۱-۱-۶ انجام آزمون‌ها

دیگ با گاز مرجع در این طبقه (یا یک گاز شبکه برای دیگ‌هایی با توان خروجی اسمی بیش از ۳۰۰ kW) و

تنظیم‌شده مطابق با اطلاعات ارائه شده توسط سازنده، تغذیه شود. به‌جز جایی که شرایط دیگری اعلام شده است،

آزمون‌ها باید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی انجام شود.

۶-۱-۲ شرایط عمومی آزمون

۶-۱-۲-۱ اتاق آزمون

دیگ باید در یک اتاق به خوبی تهویه شده و عاری از کوران هوا که دارای دمای محیط حدود 20°C است، نصب شود و در مقابل تابش مستقیم خورشید محافظت گردد.

۶-۱-۲-۲ الزامات نصب

برای همه آزمون‌ها، دیگ باید تحت شرایط تعیین شده در دستورالعمل‌های سازنده، نصب، استفاده و بهره‌برداری شود.

محصولات احتراق با وسایل نشان داده شده در شکل‌های ۲ یا ۳، بر حسب اقتضاء، نمونه‌برداری شوند.

۶-۱-۲-۳ مدار گردش آب

دیگ مطابق شکل‌های شماتیک ۱-الف یا ۱-ب به مجموعه تجهیزات آزمون عایق شده، یا تجهیزات دیگری که همان نتیجه را دهد، متصل گردد و باید مطابق با اطلاعات اعلام شده در دستورالعمل‌های سازنده، هواگیری شود. اگر دیگ با یک ترموستات دمای آب قابل تنظیم مجهز شود، آزمون‌ها با دمای آب رفت $1^{\circ}\text{C} (2 \pm 8)$ انجام شود. با این وجود، در صورتی که این شرایط حاصل نشود (به دلیل طراحی دیگ یا ترموستات غیرقابل تنظیم)، آزمون‌ها با بیشینه دماهای آب امکان‌پذیر انجام شود.

اگر طراحی سیستم کنترل دیگ اجازه عملکرد مناسب در اختلاف دمای 20K را ندهد، شیرهای I و II از شکل‌های ۱-الف یا ۱-ب به منظور به دست آوردن اختلاف دما بین رفت و برگشت با دمای $1 (20 \pm)$ K یا مقدار تعیین شده توسط سازنده استفاده می‌شود.

۶-۱-۲-۴ پایداری حرارتی

آزمون‌ها با دیگی در حالت پایدار حرارتی انجام شود مگر غیر از آن مشخص شده باشد. به طور مثال زمانی که دماهای آب رفت و برگشت دیگ تا $2 \pm \text{K}$ به حالت پایدار برسد.

۶-۱-۲-۵ تغذیه الکتریکی

دیگ باید در ولتاژ اسمی تغذیه شود.

۶-۱-۲-۶ عدم قطعیت اندازه‌گیری‌ها

به جز مواردی که در بندهای خاص اعلام شده است، اندازه‌گیری‌ها در بیشینه عدم قطعیت انجام می‌شود که در زیر نشان داده شده است:

۱- فشار اتمسفر	± 5 mbar
۲- فشار در محفظه احتراق و دودکش آزمون	$\pm 5\%$ با مقیاس کامل یا 0.05 mbar
۳- فشار گاز	$\pm 2\%$ با مقیاس کامل
۴- اتلاف فشار در سمت آب	$\pm 5\%$
۵- نرخ گذر آب	$\pm 1\%$
۶- نرخ گذر گاز	$\pm 1\%$
۷- زمان	1 h تا 0.2 s
۸- انرژی الکتریکی کمکی	$\pm 0.1\%$ بالاتر از 1 h
۹- دماها :	$\pm 2\%$
- محیط	± 1 K
- آب	± 2 K
- محصولات احتراق	± 5 K
- گاز	± 0.5 K
- سطح	± 5 K
۱۰- گازهای CO_2 , CO و O_2 برای محاسبه اتلاف دود	$\pm 6\%$ با مقیاس کامل
۱۱- ارزش حرارتی خالص گاز	$\pm 1\%$
۱۲- چگالی گاز	$\pm 0.5\%$
۱۳- جرم	$\pm 0.05\%$

محدوده کامل تجهیزات اندازه‌گیری به گونه‌ای انتخاب شود تا برای بیشینه مقدار پیش‌بینی شده مناسب باشد. عدم قطعیت اندازه‌گیری، اندازه‌گیری‌های اختصاصی مرتبط را نشان داده است. برای اندازه‌گیری‌هایی که مستلزم ترکیب اندازه‌گیری‌های اختصاصی (برای مثال: اندازه‌گیری‌های بازده) می‌باشد، عدم قطعیت پایین‌تر مرتبط با اندازه‌گیری‌های اختصاصی برای رسیدن به عدم قطعیت کلی مورد نیاز می‌تواند ضروری باشد.

۶-۱-۲-۷ تنظیم توان حرارتی ورودی

توان حرارتی ورودی (Q) برحسب کیلووات (kW)، در حین آزمون با یکی از دو عبارت زیر به دست می‌آید:

- اگر نرخ گذر حجمی اندازه‌گیری شده باشد:

$$Q = 0.278 \times V_r \times H_i \quad (۱)$$

- اگر نرخ گذر جرمی اندازه‌گیری شده باشد:

$$Q = 0.278 \times M_r \times H_i \quad (۲)$$

که در آن:

H_i ارزش حرارتی خالص گاز استفاده شده برای آزمون (در حالت خشک، ۱۵°C ، $۱۰۱۳٫۲۵\text{ mbar}$) برحسب مگاژول بر مترمکعب (MJ/m^3) بر پایه حجم، یا برحسب مگاژول بر کیلوگرم (MJ/kg) بر پایه جرم، هر کدام که مناسب است؛

V_r نرخ گذر حجمی اندازه‌گیری شده، برحسب مترمکعب در ساعت (m^3/h) گاز خشک تحت شرایط مرجع (۱۵°C ، $۱۰۱۳٫۲۵\text{ mbar}$) است، که معادله زیر برقرار است:

$$V_r = V \cdot \frac{P_a + P_g - P_s}{1013.2} \cdot \frac{288.15}{273.15 + t_g} \quad (۳)$$

که در آن:

P_s فشار بخار اشباع آب در t_g ، برحسب میلی‌بار (mbar) است؛

برای توضیح نمادهای دیگر به زیربند ۶-۲ مراجعه شود.

M_r نرخ گذر جرمی اندازه‌گیری شده بر حسب کیلوگرم بر ساعت (kg/h) گاز خشک است؛

۶-۱-۲-۸ تنظیم هوای اضافی

ضریب هوای اضافی مطابق با جدول ۳ تنظیم شود (به شکل ۴ مراجعه گردد).

جدول ۳- ضریب تنظیم هوای اضافی

رواداری‌ها %	ضریب هوای اضافی	توان حرارتی خروجی اسمی تا
± 10	$1.4 - 0.1 \log p_n^a$	100 kW
± 10	1.2	300 kW
± 5	1.2	1000 kW
P_n^a توان حرارتی خروجی اسمی بر حسب کیلووات (kW) است.		

۲-۶ توان‌های حرارتی ورودی

توان حرارتی ورودی مشعل باید برای بیشینه توان حرارتی ورودی دیگ، سپس برای کمینه توان حرارتی ورودی دیگ تنظیم شود. در حین آزمون‌ها برای تصدیق توان حرارتی ورودی، مقدار توان حرارتی ورودی Q_c تصحیح‌شده، به دست می‌آید اگر آزمون تحت شرایط آزمون مرجع انجام شود.
(گاز خشک در دمای 15°C و فشار $1013,25$ mbar)، با استفاده از معادله زیر تعیین می‌شود.
- اگر نرخ گذر حجمی V اندازه‌گیری شود به صورت زیر می‌باشد:

$$Q_c = H_i \cdot \frac{10^3}{3600} \cdot V \sqrt{\frac{1013,25 + p_g}{1013,25} \cdot \frac{p_a + p_g}{1013,25} \cdot \frac{288,15}{273,15 + t_g} \cdot \frac{d}{d_r}} \quad (4)$$

بنابراین:

$$Q_c = \frac{H_i \cdot V}{214,9} \sqrt{\frac{(1013,25 + p_g)(p_a + p_g)}{(273,15 + t_g)} \cdot \frac{d}{d_r}} \quad (5)$$

اگر نرخ گذر جرمی M اندازه‌گیری شود به صورت زیر می‌باشد:

$$Q_c = H_i \cdot \frac{10^3}{3600} M \sqrt{\frac{1013,25 + p_g}{p_a + p_g} \cdot \frac{273,15 + t_g}{288,15} \cdot \frac{d_r}{d}} \quad (6)$$

بنابراین:

$$Q_c = \frac{H_i M}{61,1} \sqrt{\frac{(1013,25 + p_g)(273,15 + t_g)}{(p_a + p_g)} \cdot \frac{d_r}{d}} \quad (7)$$

که در آن:

Q_c توان حرارتی ورودی تصحیح شده بر پایه ارزش حرارتی خالص، بر حسب کیلووات (kW) است؛

V نرخ گذر حجمی گاز در کنتور تحت شرایط رطوبت، دما و فشار بر حسب متر مکعب بر ساعت (m^3/h) است؛

M نرخ گذر جرمی گاز مرطوب، بر حسب کیلوگرم بر ساعت (kg/h) است؛

H_i ارزش حرارتی خالص گاز خشک مرجع در شرایط دمای $15^\circ C$ و فشار 1013.25 mbar بر حسب مگاژول

بر متر مکعب (MJ/m^3) بر پایه حجم؛ یا مقدار ارزش حرارتی خالص گاز خشک مرجع، بر حسب مگاژول بر

کیلوگرم (MJ/kg) بر پایه جرم، هرکدام که مناسب است؛

t_g دمای گاز در کنتور بر حسب درجه سلسیوس ($^\circ C$) است؛

d چگالی نسبی گاز آزمون^۱ است؛

d_r چگالی نسبی گاز مرجع است؛

p_g فشار گاز در کنتور گاز بر حسب میلی بار (mbar) است؛

p_a فشار اتمسفر در زمان آزمون بر حسب میلی بار (mbar) است؛

مقدار توان حرارتی ورودی تصحیح شده که در بالا ذکر شد، باید مطابق با الزامات زیریند ۲-۵ باشد:

- با گاز مرجع، برای دیگ‌هایی با توان حرارتی خروجی اسمی کمتر از 300 kW ؛

- با گاز شبکه برای دیگ‌هایی با توان حرارتی خروجی اسمی برابر 300 kW یا بیشتر.

۳-۶ ایمنی عملکرد

۳-۶-۱ محدودیت دمای وسایل تنظیم، کنترل و ایمنی

دماها در پایداری حرارتی دیگ، با ترموستات کنترل تنظیم شده در وضعیتی که بالاترین دما را نشان می‌دهد،

اندازه‌گیری شود.

۱- اگر از رطوبت‌سنج برای اندازه‌گیری نرخ گذر حجمی استفاده شود، تصحیح چگالی گاز به منظور محاسبه رطوبت آن می‌تواند مورد نیاز باشد. سپس مقدار d توسط d_h ارائه شده در معادله زیر جایگزین می‌شود که عبارت است از:

$$d_h = \frac{d(P_a + P_g - P_s) + 0.622P_s}{P_a + P_g}$$

که در آن:

p_s فشار بخار اشباع آب در t_g ، بر حسب میلی بار (mbar) می‌باشد.

با این وجود، اگر یک قطعه الکتریکی به طور خودکار احتمالا باعث افزایش دما شود (برای مثال شیر قطع کن خودکار) دمای قطعه اندازه گیری نمی شود. در این صورت، پرابهای اندازه گیری دما به گونه ای قرار داده شود تا دمای هوای اطراف قطعه را اندازه گیری نماید.

برآورده شدن الزامات بند ۵-۳-۱ بررسی شود.

۶-۳-۲ محدودیت دمای دیواره های جانبی، قسمت جلو و بالا

دیگ همان گونه که در زیربند ۶-۱-۲ شرح داده شده است، با ترموستات کنترلی که در بالاترین دما تنظیم شده است، نصب شود.

دماهای داغ ترین مکان در دیواره های جانبی، قسمت جلو و بالا به وسیله حس گرهای دما با المنت حس کننده که در تماس با سطح خارجی این قطعات دیگ قرار می گیرد، اندازه گیری شوند.

پس از رسیدن به پایداری حرارتی، این دماها اندازه گیری شود.

دمای محیط در ارتفاع ۱٫۵ m بالاتر از کف محل نصب و در یک کمینه فاصله ۳ m از دیگ، با حس گر دمایی که در مقابل تشعشع از محل نصب آزمون محافظت شده است، اندازه گیری شود.

برآورده شدن الزامات بند ۵-۳-۲ بررسی شود.

۶-۳-۳ محدودیت دمای کف محل نصب و پنل های آزمون

الف- کف محل نصب

برای تعیین دماهای کف محل نصب، دیگ باید در محلی برای انجام آزمون، برای مثال، طبق شکل ۱-پ نصب شود. دماهای سطح کف محل نصب آزمون باید در بیشینه توان حرارتی اسمی خروجی با دست کم ۵ نقطه اندازه گیری شود.

پیشنهاد می شود که دماهای سطح محل آزمون با کمک ترموکوپل هایی که در شکل ۱-ت شرح داده شده است، یا با کمک حس گرهای دمای سطح اندازه گیری شود.

ب- پنل های آزمون

برای دیگ هایی که سازنده تعیین نماید می تواند نزدیک دیواره یا دیواره ها نصب شود، فاصله بین دیواره های پشت و جانبی دیگ و پنل های چوبی آزمون توسط سازنده تعیین می شود؛ با این وجود در هیچ موردی این فاصله نباید از ۲۰۰ mm بیشتر شود.

برای دیگ هایی که سازنده تعیین نماید می توان آن را در زیر سقف یا در وضعیت مشابهی نصب کرد، یک پنل مناسب بالاتر از دیگ در کمینه فاصله داده شده در دستورالعمل های نصب قرار داده می شود.

زمانی که سازنده در مورد نصب دیگ نزدیک به دیواره یا دیواره‌ها، یا در زیر سقف، هیچ جزئیاتی اعلام نکند آزمون با پنل‌های مناسب مقابل دیگ انجام می‌شود.

پنل‌های چوبی باید با ضخامت (1 ± 25) mm و به رنگ تیره مات باشد؛ ابعاد آنها باید دست‌کم ۵۰ mm از اندازه‌های متناظر با دیگ بزرگتر باشد.

حس‌گرهای دما در داخل پنل‌ها در مرکز مربع‌هایی به طول ۱۰۰ mm قرار گیرد و از خارج به پنل‌ها نفوذ کند به طوری که اتصالات داغ به فاصله ۳ mm از سطح دیگ قرار گیرد.

پس از آن که دیگ آماده بهره‌برداری شد، زمانی که با رواداری ± 2 K به پایداری رسد، دماهای پنل‌های آزمون اندازه‌گیری شود.

بررسی شود که الزامات بند ۳-۳-۵ برآورده شود.

۴-۳-۶ بررسی عملکرد ترموستات‌های کنترل و ایمنی

شرایط سمت آب دیگ مورد نیاز است تا بیشینه توان حرارتی خروجی اسمی را ایجاد نماید. مشعل باید مطابق با توان حرارتی ورودی اسمی دیگ تنظیم شده باشد. توان خروجی مجموعه تجهیزات آزمون باید برابر با $(5 \pm 40)\%$ توان حرارتی ورودی اسمی باشد.

پمپ گردش^۱ باید به طور پیوسته کار کند. ترموستات کنترل باید در بیشینه مقدار آن تنظیم شود. عملکرد ترموستات کنترل بررسی شود.

آزمون مشابه پس از آن که ترموستات کنترل به حالت اتصال کوتاه قرار داده شد، تکرار شود. عملکرد ترموستات ایمنی بررسی شود.

بررسی شود که الزامات بند ۴-۳-۵ برآورده شود.

۵-۳-۶ منو اکسید کربن

زمانی که دیگ به پایداری حرارتی رسید، نمونه‌ای از محصولات احتراق برداشته می‌شود.

غلظت منو اکسید کربن (CO) در محصولات احتراق خشک عاری از هوا^۲ (احتراق خنثی) توسط معادله زیر داده شده است:

$$CO = (CO)_M \frac{(CO_2)_N}{(CO_2)_M} \quad (8)$$

1- Circulation pump

2- Air-free

که در آن:

CO غلظت منواکسید کربن، در محصولات احتراق خشک عاری از هوا برحسب درصد است؛
 (CO₂)_N بیشینه غلظت دی‌اکسید کربن، در محصولات احتراق خشک عاری از هوای گاز مربوطه
 برحسب درصد است؛
 (CO)_M و (CO₂)_M غلظت‌های اندازه‌گیری شده در نمونه‌های برداشته شده در حین آزمون احتراق، که هر دو
 برحسب درصد بیان می‌گردد.
 غلظت‌های (CO₂)_N برای گازهای آزمون که در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴- غلظت (CO₂)_N گازهای آزمون

G31	G30	G25	G20	شناسه‌گذاری گاز
۱۳٫۷	۱۴٫۰	۱۱٫۵	۱۱٫۷	(CO ₂) _N (%)

اگر از گازهای شبکه استفاده شود، باید مقدار (CO₂)_N از طریق تجزیه و تحلیل مشخص گردد.
 همچنین غلظت منواکسید کربن، برحسب درصد، در محصولات احتراق خشک عاری از هوا می‌تواند از طریق معادله
 زیر محاسبه گردد:

$$CO = (CO)_M \frac{21}{21 - (O_2)_M} \quad (9)$$

که در آن :

(CO)_M و (O₂)_M غلظت‌های اکسیژن و منواکسید کربن اندازه‌گیری شده در نمونه‌های گرفته شده در حین
 آزمون احتراق است، که هر دو برحسب درصد بیان می‌شوند.

در این حالت برآورده شدن الزامات بند ۵-۳-۵ بررسی شود.

۴-۶ بازده‌های مفید

۴-۶-۱ بازده مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی

دیگ با بزرگترین قطر دودکش که در دستورالعمل‌های سازنده اعلام شده است، به دودکش دستگاه آزمون متصل گردد.

دمای جریان تا $(80 \pm 2)^\circ\text{C}$ تنظیم شود و اختلاف دما بین رفت و برگشت دیگ مطابق با زیربند ۱-۶-۲-۳ باشد. زمانی که دیگ با ترموستات کنترل خارج از عملکرد و در حالت پایداری حرارتی قرار گیرد و دماهای رفت و برگشت ثابت باشد، اندازه‌گیری بازده می‌تواند شروع شود.

آب داغ به مخزنی که بر روی ترازوها قرار گرفته است عبور داده شود (پیش از آغاز آزمون به طور مناسب وزن خالص محاسبه شود) و همزمان اندازه‌گیری نرخ گاز شروع شود (خواندن وسیله اندازه‌گیری). خواندن دماهای رفت و برگشت آب به تناوب انجام شود تا به میانگین دقیق برسد.

آب با جرم m_1 در مدت زمان ۱۰ min جمع شود. با این وجود زمانی که توان حرارتی ورودی دیگ به جمع‌آوری آب با حجم زیاد نیاز داشته باشد، آزمون را می‌توان در مدت زمان کوتاه‌تری انجام داد.

اگر جرم آب را نتوان اندازه‌گیری کرد، مجاز به اندازه‌گیری نرخ جریان آب در حین مدت زمان مشخص و محاسبه جرم آب معادل می‌باشیم. با این وجود، دقت و درستی در اندازه‌گیری نرخ جریان برای محاسبه بازده با رواداری‌های مورد نیاز، باید کافی باشد.

زمان انتظار ۱۰ min، یا در صورت نیاز، مدت زمان کوتاه‌تر به منظور ارزیابی تبخیر مرتبط با مدت زمان آزمون مورد نیاز است. جرم m_2 به دست می‌آید.

جرم مربوط به مقدار تبخیر است که باید به m_1 اضافه شود، از این رو جرم آب تصحیح‌شده $m = m_1 + m_3$ می‌باشد.

مقدار حرارت انتقال یافته از دیگ به آب جمع‌شده در مخزن متناسب با جرم تصحیح‌شده m و با اختلاف بین دماهای t_1 در آب سرد ورودی و t_2 در خروجی دیگ می‌باشد. بازده مفید از طریق معادله زیر محاسبه می‌شود:

$$\eta_u = \frac{4.186 \times m \times (t_2 - t_1) + D_p}{10_3 \times V_{r(10)} \times H_i} \quad (10)$$

که در آن:

η_u	بازده مفید برحسب درصد است؛
m	مقدار تصحیح شده آب، برحسب کیلوگرم (Kg) است؛
$V_r(10)$	گاز مصرفی اندازه‌گیری شده در حین ۱۰min آزمون، تصحیح‌شده با دمای 15°C و فشار 101325 mbar ، برحسب مترمکعب (m^3) است؛
H_i	ارزش حرارتی خالص گاز استفاده شده، برحسب مگاژول بر مترمکعب (MJ/m^3)، (گاز خشک در دمای 15°C و فشار 101325 mbar) است؛
D_p	اتلاف حرارتی ناشی از مجموعه تجهیزات آزمون مرتبط با متوسط دمای جریان آب، با در نظر گرفتن سهم حرارت از پمپ گردشی برحسب کیلو ژول (kJ) می‌باشد (روش کالیبراسیون کاربردی برای تعیین D_p در پیوست ب شرح داده شده است).

اندازه‌گیری عدم قطعیت به روشی انتخاب شود که عدم قطعیت کلی در اندازه‌گیری بازده با رواداری $\pm 2\%$ را تأمین نماید.

بازده مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی تعیین شود.

الزامات زیربند ۵-۴-۱ مورد تأیید قرار گیرد.

۲-۴-۶ بازده مفید در بار جزئی

۱-۲-۴-۶ کلیات

برای تعیین بازده مفید در بار مرتبط با 30% بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی، سازنده می‌تواند روش مستقیم یا غیرمستقیم را انتخاب نماید.

بررسی شود که الزامات زیربند ۵-۴-۲ برآورده شود.

۲-۲-۴-۶ روش مستقیم

دیگ همان‌گونه که در زیربند ۶-۱-۲ مشخص شده است، نصب شود و مطابق زیربند ۶-۱-۱ برای تعیین بازده مفید در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی، راه‌اندازی گردد.

در طول انجام آزمون، نرخ حجمی آب با رواداری $\pm 1\%$ با در نظر گرفتن تغییرات دما ثابت نگه‌داشته شود، و پمپ به طور مستمر کار کند.

۶-۴-۲-۱ حالت n° 1

دیگ در مجموعه تجهیزات آزمون که در شکل‌های ۱-الف یا ۱-ب شرح داده شده است (یا هر مجموعه تجهیزات آزمون دیگری که کمینه نتایج قابل مقایسه و دقت اندازه‌گیری معادل را نشان دهد) نصب گردد. دمای آب برگشتی دیگ با بیشینه اختلاف در این دما با رواداری ± 1 K در حین مدت زمان اندازه‌گیری در دماهای مناسب ثابت نگه‌داشته شود که عبارتند از:

- $^{\circ}\text{C}$ (47 ± 1) برای دیگ‌های معمول، و

- $^{\circ}\text{C}$ (37 ± 1) برای دیگ‌های دماپایین.

اگر کنترل دیگ اجازه بهره‌برداری از آب برگشتی که دمای آن پایین است را ندهد، آزمون در پایین‌ترین دمای آب برگشتی سازگار با کنترل دیگ انجام می‌شود.

یک کلید تنظیم زمان به ترموستات محل نصب شود تا به چرخه کاری ۱۰ min برسد.

زمان خاموشی (t_3) و زمان‌های عملکرد (t_1, t_2, t_1, t_2) همان گونه که در بند ۶-۴-۲-۳ ذکر شده است، محاسبه شوند.

دماهای رفت و برگشت دیگ به طور مستمر و مستقیم اندازه‌گیری شوند.

زمانی که اندازه‌گیری بازده در سه چرخه پی‌درپی، با هر مقایسه دو به دو، تا بیش از ۰٫۵٪ اختلاف نداشته باشد، دیگ در حالت پایداری حرارتی در نظر گرفته می‌شود. در این مورد، نتیجه با مقدار میانگین دست کم سه چرخه پی‌درپی اندازه‌گیری شده برابر می‌باشد. برای موارد دیگر، مقدار میانگین با دست کم ده چرخه پی‌درپی محاسبه می‌شود.

مقادیر مصرفی آب و گاز در چرخه‌های کامل به ترتیب اندازه‌گیری شوند.

بازده با استفاده از معادله زیر بند ۶-۴-۱ تعیین شود.

انحراف با رواداری $\pm 2\%$ ، با توجه به 30% توان حرارتی ورودی اسمی مجاز است. برای انحرافات تا رواداری $\pm 4\%$ باید دو اندازه‌گیری انجام شود، که یکی در بالا و یکی در پایین‌تر از 30% توان حرارتی ورودی اسمی می‌باشد. بازده متناظر با 30% توسط میان‌یابی خطی تعیین شود.

۶-۴-۲-۲ حالت n° 2

دیگ در مجموعه تجهیزات آزمون که در شکل‌های ۱-الف یا ۱-ب شرح داده شده است (یا هر مجموعه تجهیزات آزمون دیگری که دست کم نتایج قابل مقایسه و دقت اندازه‌گیری معادل را نشان می‌دهد) نصب گردد.

دماهای رفت و برگشت دیگ و عملکرد و چرخه‌های خاموشی توسط تنظیمات دیگ داده شده است. زمانی که (30 ± 2) ٪ بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی از طریق مبدل حرارتی تأمین شود، دماها به طور مستمر تا جایی

که ممکن است نزدیک به رفت و برگشت دیگ اندازه گیری شوند.

میانگین دمای آب نباید از دماهای داده شده در زیر کمتر باشد که عبارتند از:

- 50°C برای دیگ‌های معمول، و

- 40°C برای دیگ‌های دمایی پایین.

اگر کنترل دیگ اجازه بهره‌برداری از آب برگشتی که دمای آن پایین است را ندهد، آزمون در پایین‌ترین دمای آب برگشتی سازگار با کنترل دیگ انجام می‌شود.

زمانی که اندازه‌گیری بازده در سه چرخه پی‌درپی، با هر مقایسه دو به دو، تا بیش از 0.5% اختلاف نداشته باشد، دیگ در حالت پایداری حرارتی در نظر گرفته می‌شود. در این مورد، نتیجه با مقدار میانگین دست کم سه چرخه پی‌درپی اندازه‌گیری شده برابر می‌باشد. برای موارد دیگر، مقدار میانگین با دست کم ده چرخه پی‌درپی محاسبه می‌شود.

مقادیر مصرفی آب و گاز در چرخه‌های کامل به ترتیب اندازه‌گیری شوند.

بازده با استفاده از معادله زیر بند ۶-۴-۱ تعیین شود.

انحراف با رواداری $\pm 2\%$ با توجه به 30% توان حرارتی ورودی اسمی مجاز است. برای انحرافات تا رواداری $\pm 4\%$ باید دو اندازه‌گیری انجام شود، که یکی در بالا و یکی در پایین‌تر از 30% توان حرارتی ورودی اسمی می‌باشد. بازده متناظر با 30% توسط میان‌یابی خطی تعیین شود.

۶-۴-۲-۳ روش غیر مستقیم

۶-۴-۲-۳-۱ اندازه‌گیری‌ها

۶-۴-۲-۳-۱-۱ بازده مفید با توان حرارتی ورودی اسمی

آزمون زیر بند ۶-۴-۱ در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی با دماهای رفت و برگشت زیر تکرار گردد:

دمای متوسط ($^{\circ}\text{C}$)	دمای برگشت ($^{\circ}\text{C}$)	دمای رفت ($^{\circ}\text{C}$)	
50 ± 1	40 ± 1	60 ± 2	دیگ‌های معمول
40 ± 1	30 ± 1	50 ± 2	دیگ‌های دمایی پایین

مقدار اندازه‌گیری شده η_1 یادداشت شود.

۶-۴-۲-۳-۱-۲ بازده مفید در کمینه نرخ کنترل شده

اگر دیگ با سیستم کنترل مجهز به مشعل اصلی با نرخ کاهش یافته نصب شود، آزمون در کمینه توان حرارتی ورودی تنظیم شده در دماهای رفت و برگشت زیر انجام می‌شود.

دمای متوسط (°C)	دمای برگشت (°C)	دمای رفت (°C)	دیگ‌های معمول
50 ± 1	45 ± 1	55 ± 2	
40 ± 1	35 ± 1	45 ± 2	دیگ‌های دمایی پایین

مقدار اندازه‌گیری شده η_2 نام‌گذاری شود.

اگر دیگ با سیستم کنترل مجهز به دو مشعل اصلی با نرخ‌های کاهش یافته نصب شود، که در آن یکی دارای توان حرارتی ورودی بیشتر از ۳۰٪ توان حرارتی ورودی اسمی و دیگری دارای توان حرارتی ورودی کمتر از ۳۰٪ توان حرارتی ورودی اسمی باشد، بازده‌های متناظر با دو توان ورودی تعیین می‌شوند.

مقادیر اندازه‌گیری شده به صورت زیر نام‌گذاری شوند:

- η_{21} برای توان حرارتی ورودی بزرگتر؛

- η_{22} برای توان حرارتی ورودی کوچکتر.

۶-۴-۲-۳-۱-۳ اتلاف حالت آماده به کار

نصب تجهیزات آزمون در شکل ۷ شرح داده شده است.

مدارهای رابط قسمت‌های مختلف تجهیزات باید عایق‌بندی شده و تا حد ممکن کوتاه باشد. اتلاف ذاتی تجهیزات آزمون و توزیع حرارتی پمپ برای نرخ‌های جریان متفاوت در آغاز برای در نظر گرفتن آن‌ها تعیین شوند (به پیوست پ مراجعه شود).

دیگ با بزرگترین قطر دودکش آزمون که در دستورالعمل‌های فنی توسط سازنده تعیین شده است، نصب گردد.

دمای آب دیگ تا دمای متوسط $K (30 \pm 5)$ بالاتر از دمای محیط برای دیگ‌های معمول یا $K (20 \pm 5)$ برای دیگ‌های دمایی پایین رسانیده شود. سپس تامین گاز قطع گردد، پمپ اضافی (۱۱) و پمپ دیگ، در صورت وجود، متوقف شوند و مسیر مبدل (۱۲) قطع گردد.

با گردش آب به طور مستمر توسط پمپ (۵) در مجموعه تجهیزات آزمون، توزیع حرارتی دیگ الکتریکی به گونه‌ای تنظیم گردد تا در شرایط ثابت، دارای اختلاف (30 ± 5) K بین دمای متوسط آب و دمای محیط برای دیگ‌های معمول یا (20 ± 5) K برای دیگ‌های دمایی باشد. در طول آزمون، تغییرات در دمای اتاق نباید از 2 K در ساعت بیشتر شود.

سپس موارد زیر اندازه‌گیری شود:

- P_m توان الکتریکی مصرفی توسط دیگ الکتریکی کمکی، تصحیح‌شده برای اتلاف توزیع حرارتی پمپ (۵) در مجموعه تجهیزات آزمون برحسب کیلووات (kW)؛

- T دمای متوسط آب معادل با متوسط دمای تعیین‌شده توسط 2 پراب (۲) در رفت و برگشت دیگ مورد آزمون، برحسب درجه سلسیوس ($^{\circ}\text{C}$)؛

- T_A دمای محیط در حین آزمون، برحسب درجه سلسیوس ($^{\circ}\text{C}$) است.

اتلاف حالت آماده به کار P_s ، برای دمای محیط 20°C ، برحسب کیلووات (kW) تعیین می‌شود که از طریق معادله‌های زیر محاسبه می‌شود:

$$(11) \quad P_s = P_m \left[\frac{30}{T - T_A} \right]^{1.25}, \quad \text{برای دیگ‌های معمول با دمای متوسط آب } 50^{\circ}\text{C}$$

$$(12) \quad P_s = P_m \left[\frac{20}{T - T_A} \right]^{1.25}, \quad \text{و برای دیگ‌های دمایی با دمای متوسط آب } 40^{\circ}\text{C}$$

۶-۴-۲-۳-۲ محاسبات

بازده مفید برای یک بار معادل ۳۰٪ بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی در میانگین دمای آب 50°C برای دیگ‌های معمول و 40°C برای دیگ‌های دمایی، برای یک چرخه کنترل محاسبه شود. نمادهای جدول ۵ استفاده شده است.

جدول ۵- نمادها و مقادیر مورد نیاز برای محاسبه بازده مفید در بار جزئی

مقادیر اندازه گیری شده در دمای (50°C)	زمان عملکرد (s)	توان حرارتی ورودی (kW)	فازهای عملکرد در مشعل اصلی
بازده %			
η_1	t_1	Q_1	نرخ کامل
η_2	t_2	Q_2	نرخ کاهش یافته
η_{21}	t_{21}	Q_{21}	نرخ کاهش یافته $0.3 Q_1 <$
η_{22}	t_{22}	Q_{22}	نرخ کاهش یافته $0.3 Q_1 >$
اتلاف حالت آماده به کار P_s (kW)	t_3	-	خاموشی کنترل شده

بازده از طریق نسبت انرژی مفید به انرژی تأمین شده توسط گاز در حین یک چرخه ۱۰ min محاسبه شود. با توجه به وسایل کنترل، چرخه‌های عملکرد زیر را می‌توان شناسایی کرد، که متناظر با معادله جدول ۶ می‌باشد و عبارتند از:

۱- عملکرد پایدار با $Q_2 = 0.3 Q_1$ (نرخ کاهش یافته ثابت یا تدریجی)؛

۲- نرخ کامل یا خاموشی کنترل شده (یک نرخ ثابت شده)؛

۳- عملکرد نرخ کاهش یافته یا خاموشی کنترل شده (در جایی که کمینه توان حرارتی ورودی $Q_2 > 0.3 Q_1$ است یک یا چند نرخ کاهش یافته یا تدریجی وجود دارد) (یا اگر چرخه ۶ توسط طراحی وجود دارد، اشتعال در نرخ کامل انجام شود)؛

۴- عملکرد نرخ کامل / نرخ کاهش یافته (در جایی که کمینه توان حرارتی ورودی $Q_2 < 0.3 Q_1$ است یک یا چند نرخ کاهش یافته وجود دارد)؛

۵- عملکرد با دو نرخ کاهش یافته (در جایی که $Q_{21} > 0.3 Q_1$ و $Q_{22} < 0.3 Q_1$ است)؛

۶- عملکرد نرخ کامل / نرخ کاهش یافته / خاموشی کنترل شده (در صورت طراحی، اشتعال در Q_1 برای زمان t_1 ، با یک یا چند نرخ کاهش یافته یا تدریجی انجام شود به گونه‌ای که چرخه شامل یک قطع کنترل شده $(t_3 > 0)$ باشد؛ در غیر این صورت چرخه ۴ در قسمت بالا به کار برده شود).

بازده همان‌گونه که در جدول ۶ نشان داده شده است، محاسبه شود.

۵-۶ جریان ناشی از اختلاف فشار مورد نیاز و مقاومت مدار محصولات احتراق

برای دیگ‌هایی که با فشار منفی در محفظه احتراق عمل می‌نمایند، جریان ناشی از اختلاف فشار در دودکش، مرتبط با فشار اتمسفر، در خروجی محصولات احتراق دیگ اندازه‌گیری شود.

برای دیگ‌هایی که با فشار مثبت در محفظه احتراق عمل می‌نمایند، اختلاف فشار بین محفظه احتراق و خروجی محصولات احتراق دیگ اندازه‌گیری شود.

بررسی شود که الزامات زیربند ۵-۵ برآورده شود.

جدول ۶- محاسبه بازده مفید با بار جزئی

بازده مفید (%)	مقدار	زمان چرخه (s)	توان حرارتی ورودی	شرایط عملکرد	
$\eta_u = \eta_2$	η_2	$t_2 = 600$	$Q_2 = 0.3 Q_n$	نرخ کاهش یافته ۳۰٪	۱
$\eta_u = \frac{\frac{\eta_1}{100} Q_1 t_1 + 0,8 Q_3 t_3 - P_s t_3}{Q_1 t_1 + Q_3 t_3} \times 100$	η_1 P_s	$t_1 = \frac{180 Q_1 - 600 Q_3}{Q_1 - Q_3}$ $t_3 = 600 - t_1$	$Q_1 = Q_n^a$ $Q_3 =$ مشعل با شمعک دائم	نرخ کامل خاموشی کنترل شده	۲
$\eta_u = \frac{\frac{\eta_{21}}{100} Q_{21} t_{21} + 0,8 Q_3 t_3 - P_s t_3}{Q_{21} t_{21} + Q_3 t_3} \times 100$	η_{21} P_s	$t_{21} = \frac{180 Q_{21} - 600 Q_3}{Q_{21} - Q_3}$ $t_3 = 600 - t_{21}$	$Q_{21} > 0.3 Q_n$ $Q_3 =$ مشعل با شمعک دائم	نرخ کاهش یافته خاموشی کنترل شده	۳
$\eta_u = \frac{\frac{\eta_1}{100} Q_1 t_1 + (\frac{\eta_{22}}{100}) Q_{22} t_{22}}{Q_1 t_1 + Q_{22} t_{22}} \times 100$	η_1 η_{22}	$t_1 = \frac{180 Q_1 - 600 Q_{22}}{Q_1 - Q_{22}}$ $t_{22} = 600 - t_1$	$Q_1 = Q_n^a$ $Q_{22} < 0.3 Q_n$	نرخ کامل نرخ کاهش یافته	۴
$\eta_u = \frac{\frac{\eta_{21}}{100} Q_{21} t_{21} + \frac{\eta_{22}}{100} Q_{22} t_{22}}{Q_{21} t_{21} + Q_{22} t_{22}} \times 100$	η_{21} η_{22}	$t_{21} = \frac{180 Q_{21} - 600 Q_{22}}{Q_{21} - Q_{22}}$ $t_{22} = 600 - t_{21}$	$Q_{21} > 0.3 Q_n$ $Q_{22} < 0.3 Q_n$	نرخ کاهش یافته شماره ۱ نرخ کاهش یافته شماره ۲	۵

ادامه جدول ۶- محاسبه بازده مفید با بار جزئی

بازده مفید (%)	مقدار	زمان چرخه (s)	توان حرارتی ورودی	شرایط عملکرد
$\eta_u = \frac{\frac{\eta_1}{100} Q_1 t_1 + \frac{\eta_2}{100} Q_2 t_2 + 0,8 Q_3 t_3 - P_s t_3}{Q_1 t_1 + Q_2 t_2 + Q_3 t_3} \times 100$	η_1	$t_1 =$ مقدار اندازه‌گیری شده (به پیوست Q مراجعه شود)	$Q_1 = Q_n^a$	نرخ کامل
	η_2	$t_2 = \frac{(180 - t_1) Q_1 - (600 - t_1) Q_3}{Q_2 - Q_3}$	Q_2	نرخ کاهش‌یافته
	P_s	$t_3 = 600 - (t_1 + t_2)$	$Q_3 =$ مشعل با شمعک دائم	خاموشی کنترل‌شده
<p>Q_n^a توسط میانگین حسابی Q_a در بیشینه و کمینه توان حرارتی ورودی برای دیگ‌هایی با نرخ ارزیابی شده جایگزین می‌شود.</p>				

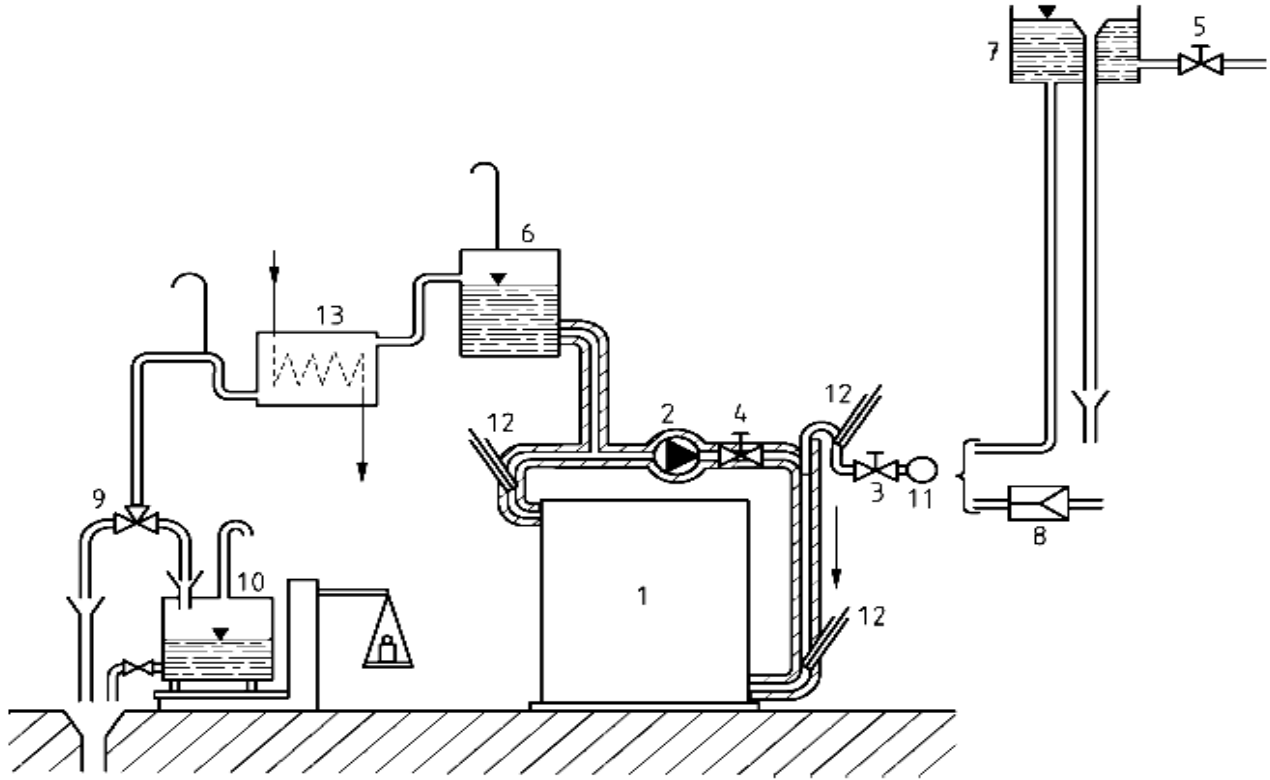
۷ دستورالعمل‌ها

در دفترچه‌های راهنما برای مجموعه دیگ و برای مشعل باید ذکر شود که نصاب آن‌ها از سازگاری بین دیگ و مشعل، توسط هماهنگی با سازنده اطمینان حاصل نماید.

دفترچه‌های راهنما برای مجموعه دیگ و برای مشعل باید دست‌کم حاوی مطالب زیر باشد:

- بیشینه دمای آب برحسب درجه سلسیوس (کمتر یا مساوی 105°C) ؛
 - هشدار برای دیگ‌ها با دمای بهره‌برداری عادی بیشتر از 90°C ؛
 - این دیگ فقط باید برای مجهز کردن تاسیسات حرارتی استفاده شود که برای دماهای مرز خرابی دست‌کم 110°C یا 120°C طراحی شده است، هر کدام که مناسب است؛
- برای دیگ‌های دماپایین، سازنده باید ترکیبات شیمیایی احتمالی مایع چگالیده (pH، فلزات سنگین و غیره) را به اطلاع رساند.

کلیه اطلاعات باید به زبان فارسی و یا به زبان کشور مقصد نوشته شود.

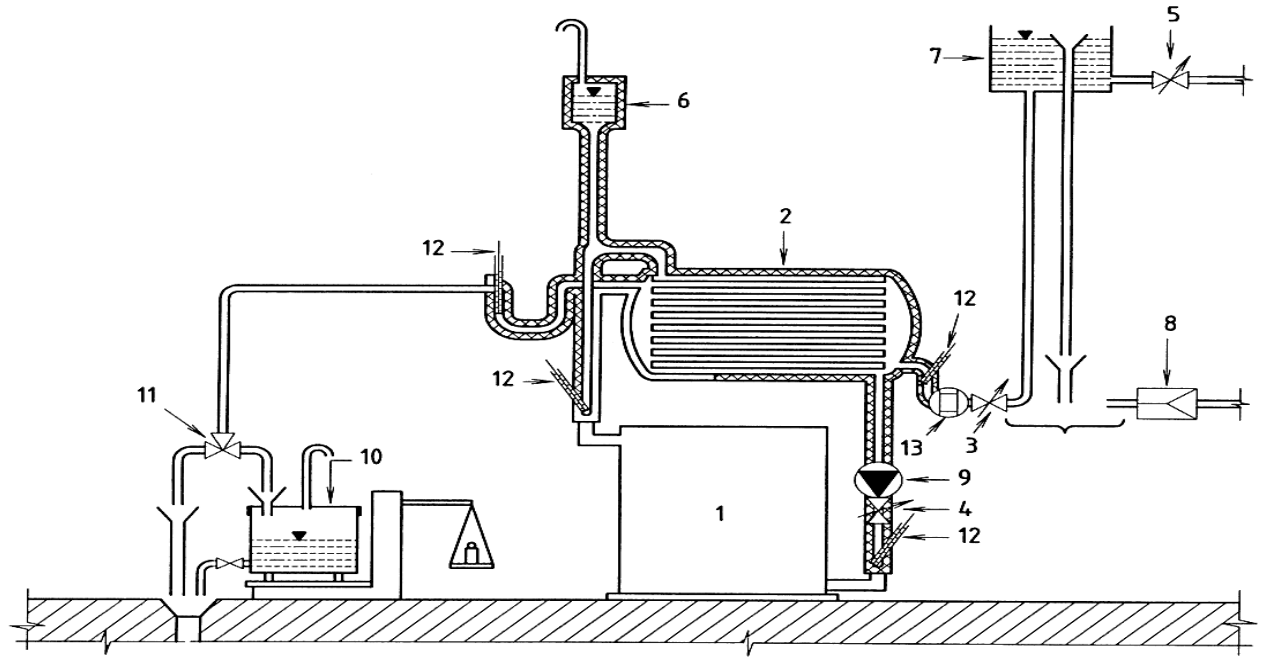

راهنما:

- 1 دیگ تحت آزمون
- 2 پمپ گردشی
- 3 شیر کنترل I
- 4 شیر کنترل II
- 5 شیر کنترل III
- 6 مخزن با سطح ثابت آب
- 7 اتصال به شبکه آب‌رسانی با فشار ثابت
- 8 مخزن جبرانی
- 9 خنک‌کننده
- 10 شیر سه‌راهه^۱
- 11 مخزن توزین
- 12 کنترلر آب

13 حس‌گرهای اندازه‌گیری دما

شکل ۱- الف- مجموعه تجهیزات آزمون با راه‌اندازی مستقیم (به زیربندهای ۱-۲-۲-۴-۶، ۲-۲-۲-۴-۶، ۳-۲-۱-۶ و پیوست ب مراجعه شود)

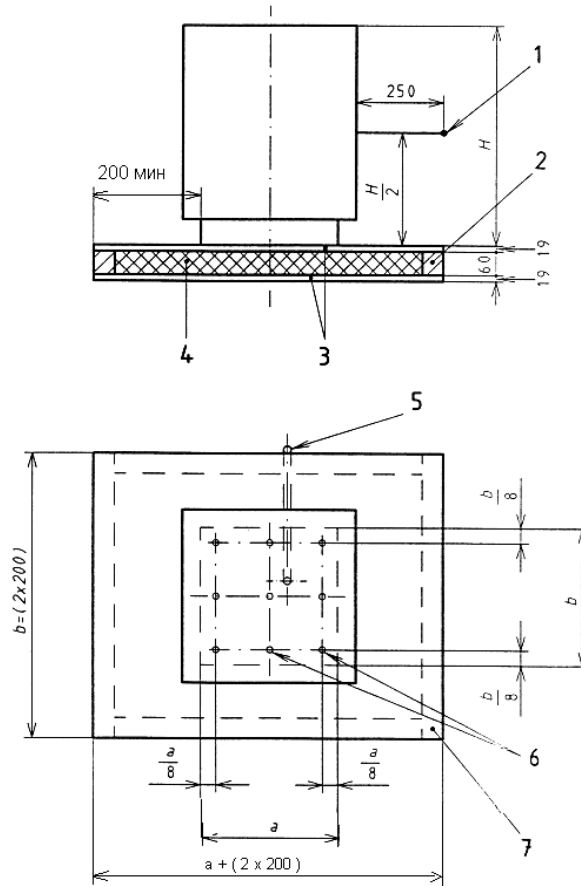

راهنما:

- 1 دیگ آب گرم
- 2 مبدل حرارتی
- 3 شیر کنترل I
- 4 شیر کنترل II
- 5 شیر کنترل III
- 6 مخزن انبساط
- 7 مخزن با سطح ثابت آب
- 8 اتصال به شبکه آب رسانی با فشار ثابت
- 9 پمپ گردش
- 10 مخزن توزین
- 11 شیر سه راهه
- 12 حس گرهای اندازه گیری دما
- 13 کنتور آب

شکل ۱- ب- مجموعه تجهیزات آزمون با مبدل حرارتی (به زیربندهای ۳-۲-۱-۶، ۱-۲-۲-۴-۶ و ۲-۲-۲-۴-۶ مراجعه شود)

ابعاد بر حسب میلی‌متر می‌باشد.

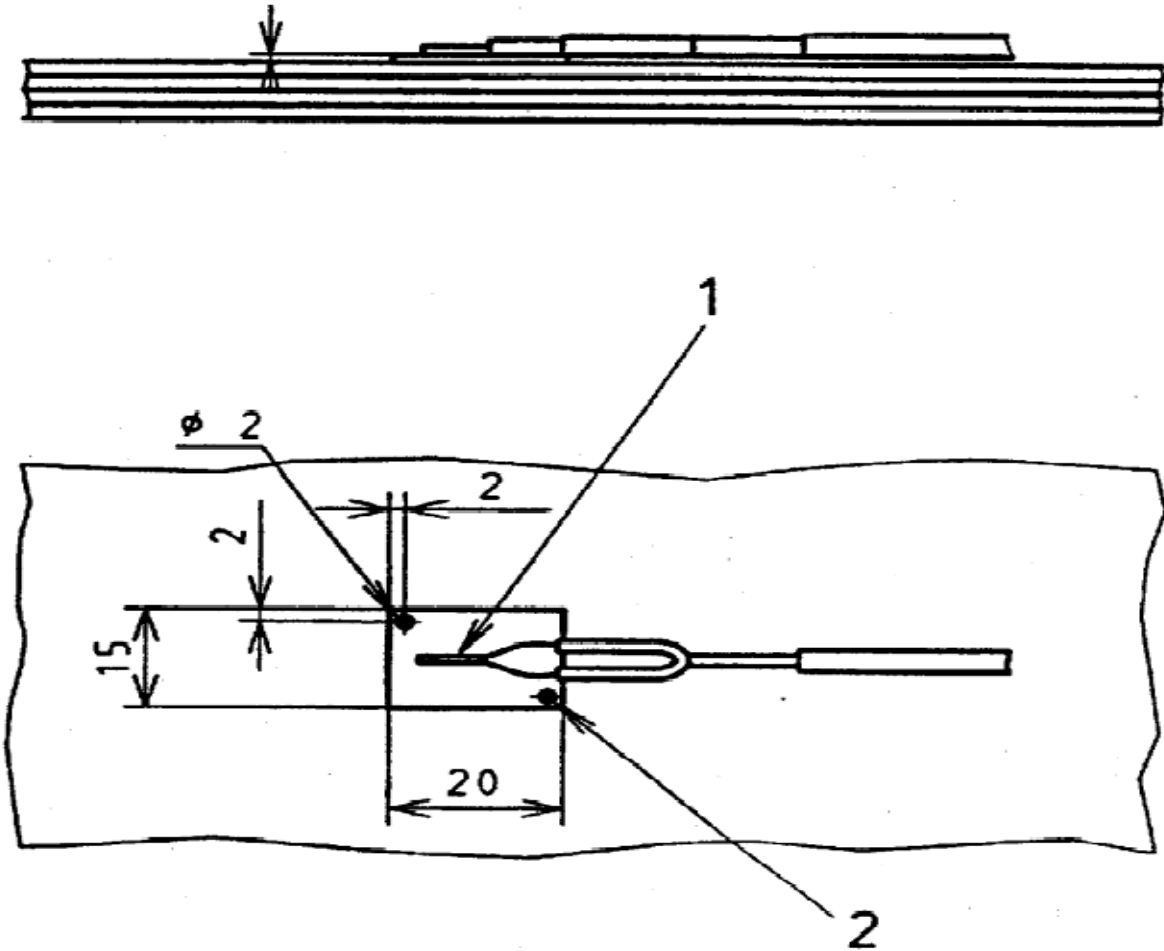

راهنما:

- 1 محل اندازه‌گیری دمای هوا
- 2 قاب مربعی از چوب
- 3 قاب چوبی صنوبر (نروژی) با شیار و زبانه
- 4 پشم شیشه
- 5 لوله خالی برای کابل اندازه‌گیری
- 6 نقاط اندازه‌گیری
- 7 اتاق آزمون برای اندازه‌گیری دمای کف محل نصب

شکل ۱-پ- پیکربندی آزمون برای تعیین دمای کف محل نصب (به زیر بند ۳-۳-۶ مراجعه شود)

ابعاد بر حسب میلی‌متر می‌باشد.

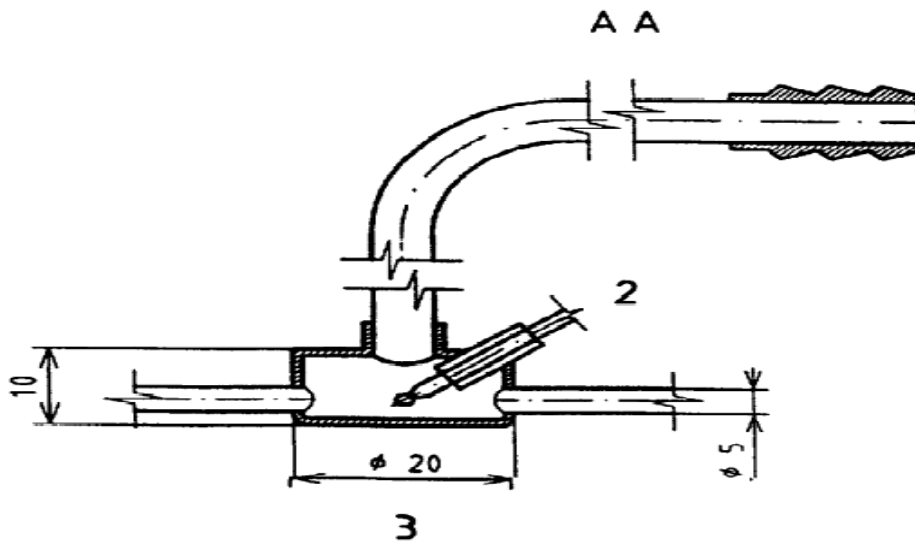
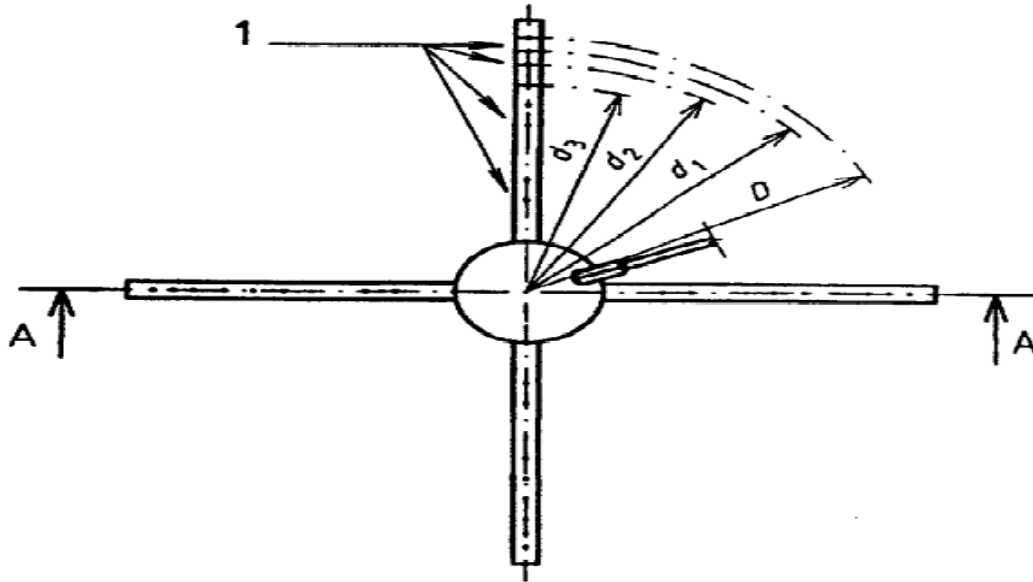

راهنما:

- 1 ترموکوپل لحیم شده به ورق مسی
- 2 سوراخ جهت نصب ورق مسی

شکل ۱-ت- روش قرارگیری ترموکوپل برای اندازه‌گیری دماهای کف محل نصب آزمون (به زیربند ۳-۳-۶ مراجعه شود)

ابعاد بر حسب میلی‌متر می‌باشد.

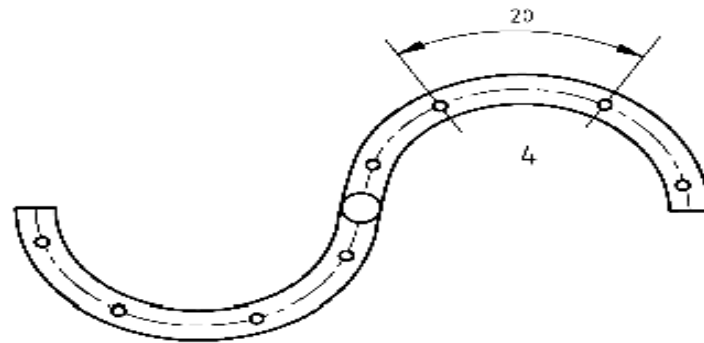
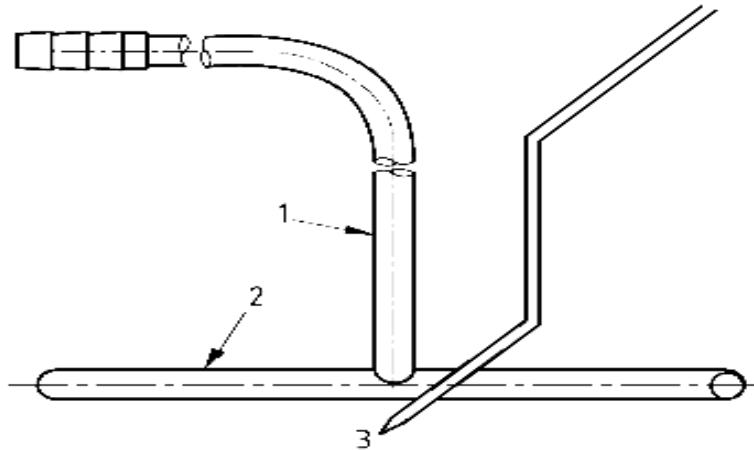

راهنما:

- 1 سوراخ‌هایی در هر شاخه : $1 \times \varnothing 8$
- 2 ترموکوپل
- 3 پراب نمونه‌برداری

شکل ۲- پراب نمونه‌برداری برای قطرهای دودکش بزرگ‌تر از قطر DN100 (به زیربند ۶-۱-۲-۲ مراجعه شود)

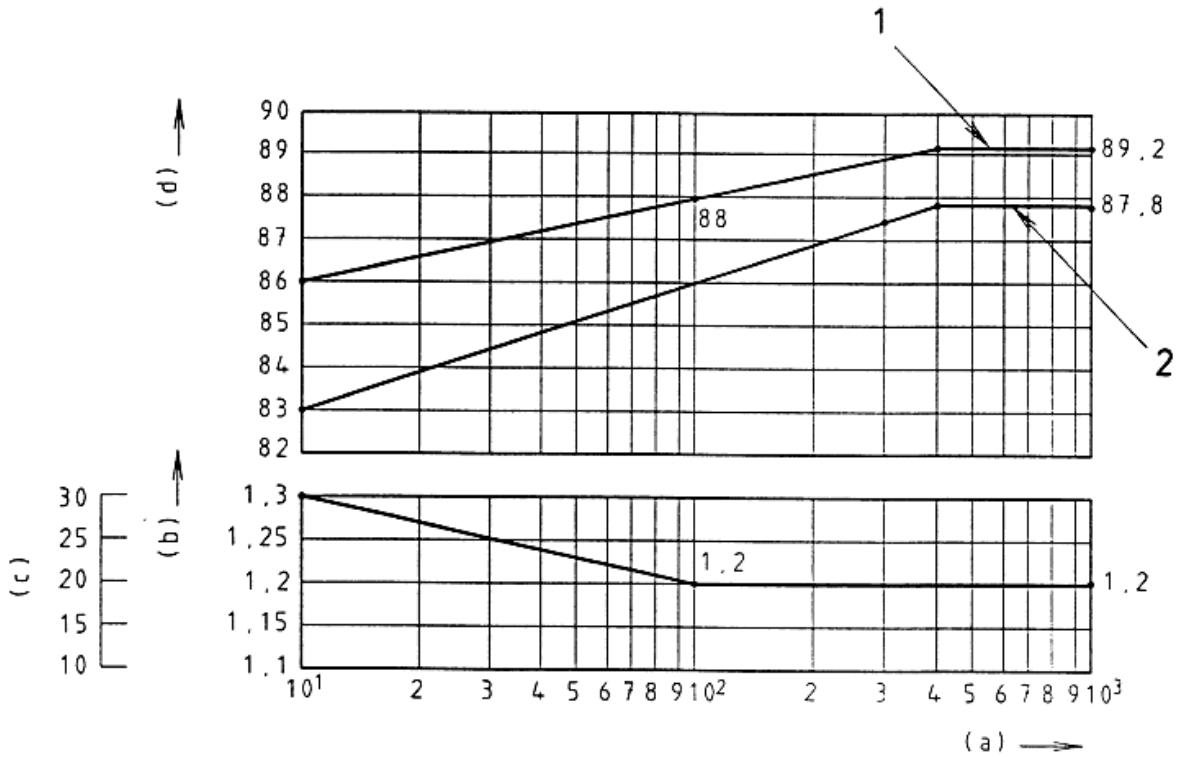
ابعاد بر حسب میلی‌متر می‌باشد.

راهنما:

- 1 تیوب با قطر ۶ mm
- 2 تیوب با قطر ۴٫۳ mm
- 3 ترموکوپل
- 4 ۸ سوراخ به قطر ۱ mm

شکل ۳- پراب نمونه برداری برای قطرهای دودکش تا قطر DN100 (به زیربند ۶-۱-۲-۲ مراجعه شود)

راهنما:

(a) توان خروجی مفید اسمی P_n بر حسب کیلووات

(b) ضریب هوای اضافی

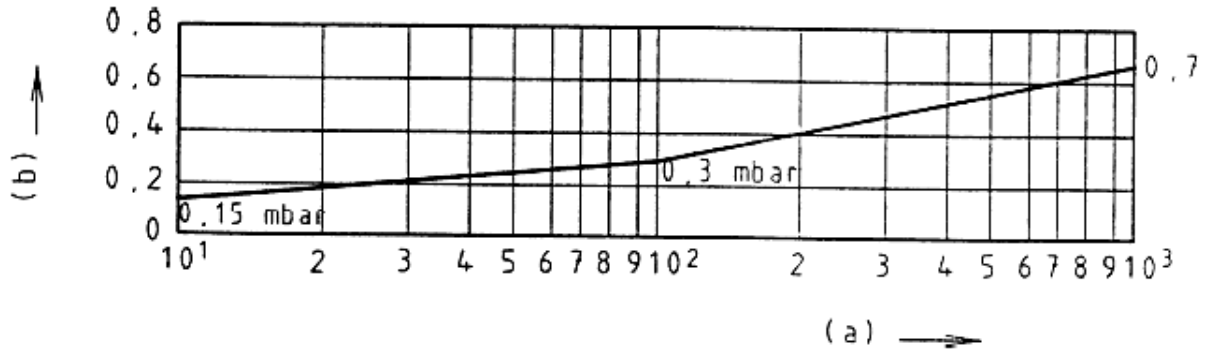
(c) ضریب هوای اضافی بر حسب درصد

(d) بازده دیگ بر حسب درصد

1 در بیشینه توان حرارتی ورودی اسمی

2 در بار جزئی

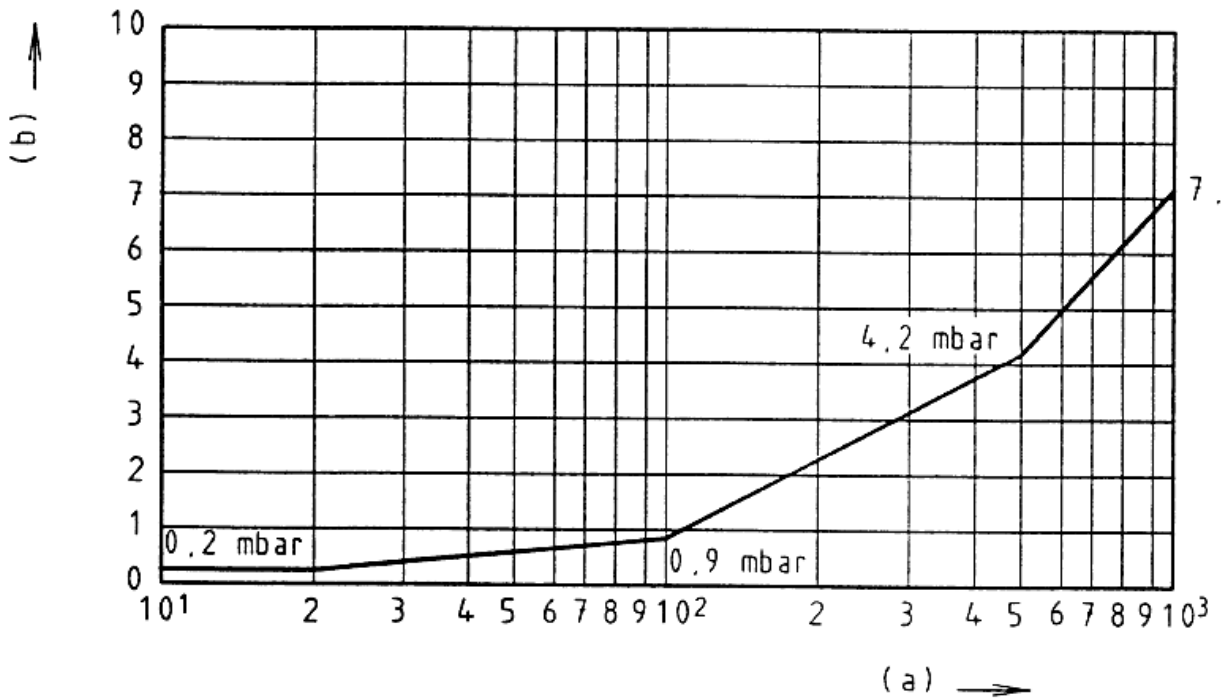
شکل ۴- الزاماتی برای دیگ‌های با سوخت گاز استاندارد (به زیربندهای ۱-۴-۵، ۲-۴-۵ و ۶-۲-۱-۸ مراجعه شود)

راهنما:

- (a) توان خروجی مفید اسمی P_n بر حسب کیلووات
 (b) بیشینه جریان ناشی از اختلاف فشار مورد نیاز بر حسب میلی بار

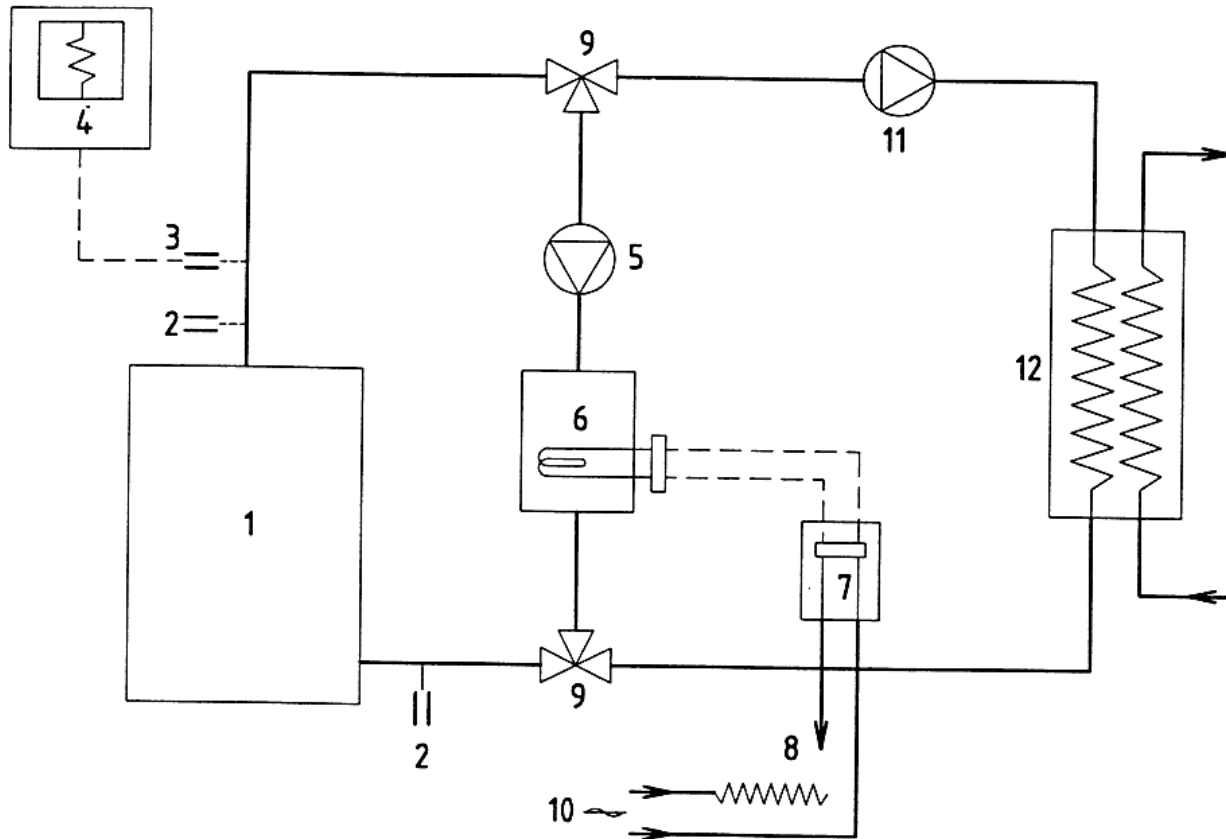
شکل ۵ - الزامات برای دیگ‌هایی با عملکرد فشار منفی در محفظه احتراق (به زیربند ۵-۵ مراجعه شود)

راهنما:

- (a) توان خروجی مفید اسمی P_n بر حسب کیلووات
 (b) اختلاف فشار بر حسب میلی بار

شکل ۶ - بیشینه افت فشار مدار محصولات احتراق برای دیگ‌هایی با عملکرد فشار مثبت (به زیربند ۵-۵ مراجعه شود)

راهنما:

- 1 دیگ تحت آزمون
- 2 پراب‌های دما
- 3 ترموکوپل با اینرسی حرارتی کم
- 4 ثبت‌کننده
- 5 پمپ (با نرخ گذر که اختلاف دمای دو پراب نمونه‌برداری در بیشینه دمای آزمون بین 2°C و 4°C می باشد).
- 6 دیگ کمکی برقی
- 7 وسیله جهت اندازه‌گیری انرژی الکتریکی
- 8 تنظیم‌کننده ولتاژ
- 9 شیرهای ربع گردشی
- 10 تغذیه الکتریکی
- 11 پمپ اضافی (در صورت نیاز)
- 12 سیستم خنک‌کننده بر اساس تبادل گرما یا اختلاط

شکل ۷ - مجموعه تجهیزات آزمون برای تعیین اتلاف حرارت دیگ زمانی که مشعل خاموش است (به زیربند ۶-۴-۲-۳-۱-۳ مراجعه شود)

پیوست الف

(آگاهی دهنده)

قطرهای کانال‌های تخلیه محصولات احتراق عرضه شده به بازار در کشورهای مختلف

(به زیربند ۳-۴ مراجعه شود)

جدول زیر قطرهای کانال‌های تخلیه محصولات احتراق عرضه شده به بازار در کشورهای مختلف را نشان می‌دهد:
این پیوست برای تولیدات داخلی کاربرد ندارد.

جدول الف-۱- قطرهای کانال‌های تخلیه محصولات احتراق عرضه شده به بازار (برحسب میلی‌متر)

قطرهای دودکش‌های محصولات احتراق	قطر	کد کشور
۶۰-۷۰-۸۰-۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۲۰-۱۳۰-۱۴۰-۱۵۰-۱۶۰-۱۷۰-۱۸۰-۲۰۰ برای قطرهای بزرگتر هیچ استاندارد وجود ندارد.	داخلی	AT
هیچ استاندارد وجود ندارد.		BE
۷۰-۸۰-۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۲۰-۱۳۰-۱۵۰-۱۸۰-۲۰۰-۲۵۰-۳۰۰-۳۵۰-۴۰۰	خارجی	CH
۶۰-۷۰-۸۰-۹۰-۱۱۰-۱۲۰-۱۳۰-۱۵۰-۱۸۰-۲۰۰-۲۵۰-۳۰۰-۳۵۰	داخلی	DE
۵۰-۶۰-۷۰-۸۰-۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۲۰-۱۳۰-۱۵۰-۱۸۰-۲۰۰-۲۵۰ برای قطرهای بزرگتر هیچ استاندارد وجود ندارد.	اسمی	DK
۸۰-۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۲۰-۱۲۵-۱۳۰-۱۴۰-۱۵۰-۱۶۵-۱۷۵-۱۸۰-۲۰۰-۲۵۰-۳۰۰-۳۵۰-۴۰۰-۴۵۰-۵۰۰	داخلی	ES
۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۳۰-۱۵۰-۱۸۰-۲۰۰		F1
۶۶-۸۳-۹۷-۱۱۱-۱۲۵-۱۳۹-۱۵۳-۱۶۷-۱۸۰ برای قطرهای بزرگتر هیچ استاندارد وجود ندارد.	خارجی	FR
۷۵-۱۰۱-۱۲۶-۱۵۲ برای لوله‌های فلزی ۹۲-۱۱۷-۱۴۶-۱۷۱ برای لوله‌های بتنی مسلح برای قطرهای بزرگتر هیچ استاندارد وجود ندارد	داخلی	GB
		GR
۷۵-۱۰۱-۱۲۶-۱۵۲ برای لوله‌های فلزی ۸۴-۱۰۹-۱۳۶-۱۶۲ برای لوله‌های بتنی مسلح	داخلی	IE

ادامه جدول الف ۱- قطرهای کانال‌های تخلیه محصولات احتراق عرضه شده به بازار (برحسب میلی‌متر)

قطرهای دودکش‌های محصولات احتراق	قطر	کد کشور
		IS
۵۰۰-۴۵۰-۴۰۰-۳۵۰-۳۰۰-۲۳۰-۲۰۰-۱۸۰-۱۵۰-۱۴۰-۱۳۰-۱۲۰-۱۱۰-۱۰۰-۸۰-۶۰	داخلی	IT
		LU
۵۰-۶۰-۷۰-۸۰-۹۰-۱۰۰-۱۱۰-۱۳۰-۱۵۰-۱۸۰-۲۰۰- برای قطرهای بزرگتر هیچ استاندارد وجود ندارد.	داخلی	NL
		NO
	هیچ استاندارد وجود ندارد.	
۱۸۰-۱۶۷-۱۵۳-۱۳۹-۱۲۵-۱۱۱-۹۷-۸۳	خارجی	PT
		SE

پیوست ب

(آگاهی دهنده)

روش کاربردی برای کالیبره کردن مجموعه تجهیزات آزمون برای تعیین اتلاف حرارت D_p

(به زیربند ۶-۴-۱ مراجعه شود)

دیگ (۱) (به شکل ۱-الف یا ۱-ب مراجعه شود) را با یک مخزن آب با حجم کم (در حدود ۲۵۰ ml) که به خوبی عایق شده است و حاوی یک گرم کن غوطه‌ور الکتریکی می‌باشد، جایگزین نمایید. سیستم گردش را پر نمایید و پمپ در وضعیت تنظیم عادی آغاز به کار نماید. گرم‌کن غوطه‌وری از طریق یک ترانس متغیر پیوسته و یک اندازه-گیر وات - ساعت به منبع تغذیه اصلی متصل می‌شود. ترانس را به گونه‌ای تنظیم کنید تا دمای آب گردش به حالت پایداری برسد (این کار ممکن است به مدت ۴ h یا بیشتر به طول انجامد). دمای محیط را یادداشت نمایید و توان حرارتی ورودی را اندازه‌گیری نمایید. مجموعه‌ای از آزمون‌ها در دماهای مختلف، اتلاف حرارتی مجموعه تجهیزات آزمون را در افزایش دماهای مختلف بالاتر از دمای محیط نشان می‌دهد.

زمانی که آزمون واقعی انجام می‌شود، دمای محیط یادداشت می‌شود و اتلاف حرارت D_p مرتبط با اختلاف دما بین محیط و دماهای میانگین مجموعه تجهیزات آزمون را می‌توان تعیین کرد.

پیوست پ

(آگاهی دهنده)

تعیین اتلاف حرارت از مجموعه تجهیزات آزمون در روش غیرمستقیم همراه با پمپ گردش در

مجموعه تجهیزات آزمون

(به زیربند ۶-۴-۲-۳-۱-۳ مراجعه شود)

در شکل ۷ دیگ از مجموعه تجهیزات آزمون برداشته می شود و لوله های رفت و برگشت به طور مستقیم به هم متصل می شوند.

پمپ اضافی (۱۱) متوقف می شود و شیرهای (۹) روی مبدل بسته می شوند.

پمپ (۵) شروع به کار می نماید و به طور پیوسته در جریان گذر آب در نظر گرفته شده کار می کند. مقادیر $(T-T_A)$ در حالت ثابت تحت سه شرط زیر اندازه گیری می شوند که عبارتند از:

الف- بدون سهم الکتریکی از دیگ (۶) ؛

ب- با سهم الکتریکی از دیگ (۶) ، به منظور به دست آوردن مقدار $(T-T_A) = (40 \pm 5) K$ ؛ (پ-۱)

پ- با سهم الکتریکی از دیگ (۶) ، به منظور به دست آوردن مقدار $(T-T_A) = (60 \pm 5) K$ ؛ (پ-۲)

که در آن :

T : مقدار میانگین دما می باشد؛ که توسط دو پراب (۲) در مسیر رفت و برگشت دیگ مورد آزمون (۱) نشان داده می شود؛

T_A : دمای محیط است.

این سه مقدار اندازه گیری شده برای تعیین منحنی سهم الکتریکی رسم شده است، که برحسب وات (W) اعلام می شود، و به عنوان تابعی از مقدار $(T-T_A)$ است، که برحسب کلوین (K) اعلام می شود.

می توان آن را به صورت خط مستقیم در نظر گرفت.

معادله این خط مستقیم داده شده است، که برای جریان گذر آب در نظر گرفته شده، اتلاف حرارت و سهم پمپ گردش در مسیر آزمون به عنوان تابعی از $(T-T_A)$ می باشد.

پیوست ت

(آگاهی دهنده)

تعیین زمان اشتعال در نرخ کامل

(به جدول ۶ مراجعه شود)

دیگ همان طور که در شکل ۷ نشان داده شده است، نصب می شود. گردش آب شامل یک مسیر عایق شده همراه با یک مخزن ذخیره می باشد.

نصب با دست کم ۱۶ آب در هر کیلووات توان حرارتی خروجی اسمی انجام می شود.

مدار گاز با یک کنترلر نرخ گاز یا مانومتری برای اندازه گیری فشار بالادست انژکتور تجهیز می شود.

دمای اولیه آب $(47 \pm 1)^\circ\text{C}$ می باشد، دیگ کار می کند و زمان t_1 برحسب ثانیه اندازه گیری می شود، که زمان سپری شده بین اشتعال مشعل تا لحظه ای است که در اثر عملکرد کنترل کننده ها یکی از شرایط زیر حاصل گردد:

- توان حرارتی ورودی به مقدار زیر می رسد:

$$0.37 Q_{\text{nom}} + 0.63 Q_{\text{red}} \quad (\text{ت-۱})$$

- یا، فشار در انژکتور به مقدار زیر می رسد:

$$\left(0.37 \sqrt{P_{\text{nom}}} + 0.63 \sqrt{P_{\text{red}}} \right)^2 \quad (\text{ت-۲})$$

که در آن :

Q_{nom} : توان حرارتی ورودی متناظر با نرخ کامل، برحسب کیلووات (kW) است؛

Q_{red} : توان حرارتی ورودی متناظر با نرخ کاهش یافته، برحسب کیلووات (kW) است؛

p_{nom} : فشار متناظر با نرخ کامل، برحسب میلی بار (mbar) است؛

p_{red} : فشار متناظر با نرخ کاهش یافته، برحسب میلی بار (mbar) است.

پیوست ث

(الزامی)

معيار مونتاژ

(به زیربند ۴-۱ مراجعه شود)

بدنه دیگ معمولاً می‌تواند قابلیت نصب مشعل‌های مختلف را داشته باشد که در نتیجه مونتاژهای متفاوتی را تشکیل می‌دهد. یکی از این مونتاژها باید بر اساس این استاندارد مورد آزمون قرار گیرد و مطابق با آن باشد. نتایج بدست آمده در مونتاژ آزمون شده را می‌توان بدون آزمون تکمیلی از دیگر مونتاژهای ساخته شده در همان بدنه دیگ و با مشعل‌های دیگر تعمیم داد به شرطی که معیارهای ذکر شده در زیر برای مونتاژهای دیگر را نیز برآورده کند.

معیاری که باید برای مونتاژهای آزمون نشده برآورده شود باید مطابق زیر باشد:

کمینه اندازه‌های محفظه احتراق نباید کوچکتر از مقادیر خطوط a و b مشخص شده در شکل ث-۱ باشد که به موجب آن:

-اندازه a فاصله از صفحه ابتدای شعله‌پخش کن تا دیواره روبروی محفظه احتراق می‌باشد.

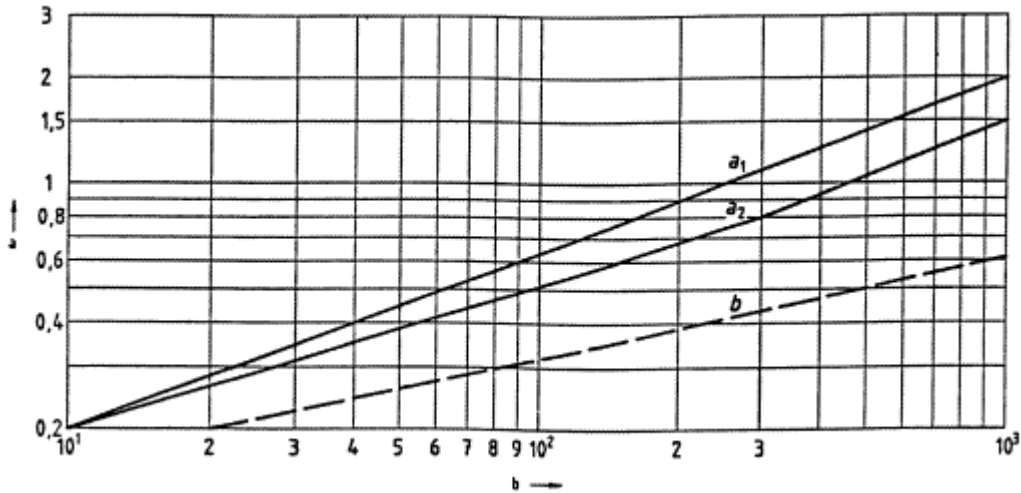
-اندازه b قطر محفظه احتراق یا قطر دایره برش مقطعی معادل است که در طراحی دایره نمی‌باشد.

برای محفظه احتراقی که برای شعله برگشتی طراحی شده است، لگاریتم طول a می‌تواند به صورت زیر کاهش یابد:

- برای دیگ‌هایی با توان‌های حرارتی خروجی اسمی بین ۱۰ kW و ۳۰۰ kW، با مقدار بین ۰٪ (در ۱۰ kW)

و ۲۰٪ (در ۳۰۰ kW) متناسب با پایه لگاریتمی در توان حرارتی خروجی اسمی دیگ (P_n) می‌باشد؛

- برای دیگ‌هایی با توان‌های حرارتی خروجی اسمی بین ۳۰۰ kW و ۱۰۰۰ kW با یک مقدار ثابت ۲۰٪ است. به خط a₂ در شکل ث-۱ مراجعه شود.

راهنما:

a: توان خروجی مفید اسمی، P_n ، بر حسب کیلووات

b: قطر و طول محفظه احتراق، بر حسب متر

a: فاصله از صفحه ابتدای شعله تا دیواره روبروی محفظه احتراق می‌باشد.

a₁: برای محفظه احتراق با شعله مستقیم

a₂: برای محفظه احتراق با شعله برگشتی

b: قطر محفظه احتراق یا قطر مقطع دایره‌ای شکل معادل اگر دامنه دایره‌ای نباشد

شکل ت-۱- کمینه ابعاد محفظه احتراق

نقطه کار مربوط به توان حرارتی ورودی اسمی باید داخل منحنی کارکرد مشعل بر طبق استاندارد EN 676 تعریف شده باشد.

حالت بهره‌برداری از مشعل (روشن / خاموش - دومرحله یا تدریجی) باید بر اساس دستورالعمل‌های داده شده توسط سازنده بدنه دیگ باشد.

کمینه توان حرارتی ورودی مشعل نباید کمتر از کمینه توان حرارتی ورودی اعلام شده توسط سازنده بدنه دیگ تنظیم شود.

پیوست ج

(آگاهی دهنده)

محدوده دیگ‌ها

بر اساس این شاخص غیر الزام‌آور، برای دیگ‌هایی در محدوده تولید که دارای همان طراحی ساخت می‌باشند، انجام آزمون تنها با کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین دیگ با تامین نسبت بزرگ‌ترین به کوچک‌ترین توان حرارتی خروجی اسمی دیگ کمتر یا مساوی با ۲:۱ می‌باشد. با این وجود، اگر در همان محدوده تولید، این نسبت بزرگ‌تر از ۲:۱ شود، سپس تعداد کافی از اندازه‌های میانی مورد آزمون قرار خواهد گرفت، بنابراین نسبت ۲:۱ افزایش نمی‌یابد. سازنده دیگ اطمینان خواهد داد که تمام دیگ‌های یک محدوده تولید، حتی دیگ‌هایی که مورد آزمون قرار نگرفته‌اند، با الزامات این استاندارد منطبق می‌باشند. نتایج دیگ‌های آزمون نشده توسط الحاق بر اساس توان حرارتی خروجی اسمی مشخص می‌شود. روش‌های دیگر می‌تواند برای انتخاب دیگ‌هایی که مورد آزمون قرار می‌گیرند، استفاده شود. به عنوان مثال با آزمایش روشی که نواحی تبادل به عنوان تابعی از توان‌های حرارتی خروجی اسمی می‌باشد، تغییر می‌یابد.

پیوست چ

(الزامی)

موردی که بدنه دیگ با مشعل سوخت مایع بر اساس استانداردهای EN303-1 ، EN303-2 و EN304

مورد آزمون قرار گرفته است

(به پیش‌گفتار و بند ۱ مراجعه شود)

نتایج برخی از آزمون‌ها وابسته به ماهیت سوخت مصرفی نیست. اگر بدنه دیگ با مشعل سوخت مایع مورد آزمون قرار گرفته باشد، فقط آزمون‌های زیر باید انجام شود:

۲-۳-۶ محدودیت دمای دیواره‌های جانبی، قسمت جلو و بالای دیگ (به جز قسمتی از آزمون که با دمای درهای دیگ مرتبط می‌باشد).

۳-۳-۶ محدودیت دمای کف محل نصب و پنل‌های آزمون (به جز قسمتی از آزمون که با دمای کف محل نصب مرتبط می‌باشد).

۵-۳-۶ منواکسید کربن

۲-۴-۶ بازده مفید در بار جزئی (فقط برای دیگ‌های دمایی پایین)